

Česká zemědělská univerzita v Praze

Institut vzdělávání a poradenství

Katedra pedagogiky

**Zhodnocení materiální a technické vybavenosti
odborného učiliště pro výuku předmětu odborný výcvik
a návrh na jeho zlepšení**

Bakalářská práce

Autor: Kateřina Petrilaková

Vedoucí práce: Ing. Emil Kříž, Ph.D.

2019

ČESTNÉ PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma:

Zhodnocení materiální a technické vybavenosti odborného učiliště pro výuku předmětu odborný výcvik a návrh na jeho zlepšení

vypracovala samostatně a citovala jsem všechny informační zdroje, které jsem v práci použila a které jsem rovněž uvedla na konci práce v seznamu použitých zdrojů.

Jsem si vědoma, že na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, především ustanovení § 35 odst. 3 tohoto zákona, tj. o užití tohoto díla.

Jsem si vědoma, že odevzdáním bakalářské práce souhlasím s jejím zveřejněním dle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a to i bez ohledu na výsledek její obhajoby.

Jsem si vědoma, že moje bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitní databázi a bude veřejně přístupná k nahlédnutí.

Svým podpisem rovněž prohlašuji, že elektronická verze práce je totožná s verzí tištěnou a s údaji uvedenými v práci bylo nakládáno v souvislosti s GDPR.

.....

V dne

PODĚKOVÁNÍ

Chtěla bych touto cestou poděkovat panu Ing. Emilu Křížovi, Ph.D. za ochotu, profesionální přístup a cenné odborné rady při vedení mé bakalářské práce. Dále pak zástupci ředitele pro praktické vyučování na střední škole – COPTH, panu Lukáši Kovalskému a učitelkám odborného výcviku paní Haně Hromádkové a Zdeňce Štruplové za podporu při sběru informací a poznatků pro mojí bakalářskou práci.

Abstrakt

Bakalářské práce s názvem „Zhodnocení materiální a technické vybavenosti střední odborné školy pro výuku předmětu odborný výcvik a návrh na jeho zlepšení“ se zabývá analýzou a návrhem na zlepšení materiální a technické vybavenosti Střední školy-centrum odborné přípravy technickohospodářské v Praze 9. Cílem bakalářské práce bylo analyzovat metodou pozorování, rozhovorů a dotazníkového šetření materiální a technické vybavení předmětu odborný výcvik ve vzdělávacím oboru krejčí na této škole. Součástí práce je také konkrétní návrh na zlepšení technické vybavenosti a prostor výuky odborného výcviku.

V teoretické části bakalářské práce jsem na základě studia odborné literatury, příslušných zákonů, internetových zdrojů a dokumentů Střední školy-COPTH popsala vznik odborného vzdělávání, vzdělávací systém v České republice, rámcový vzdělávací program, školní vzdělávací program a odborný výcvik.

V praktické části práce jsem se zabývala strukturou oboru krejčí, organizací odborného výcviku, materiální a technickou vybaveností odborného výcviku oboru krejčí na SŠ-COPTH. Na základě pozorování, rozhovorů a dotazníkového šetření na závěr práce navrhuji zlepšení technického vybavení a prostorů výuky odborného výcviku.

Klíčová slova

Střední škola, Rámcový vzdělávací program, Školní vzdělávací program, odborný výcvik, učitel odborného výcviku, žák.

Abstract

This bachelor's thesis titled "Evaluation of Material and Technical Facilities of a Vocational High School for the Education of the Subject Technical Training and Suggestion of Improvement" contains analysis and suggestion relating to the enhancement of material and technical facilities of Centrum of Technical-Economic Training High School in Prague 9. The goal of this thesis was to analyze using an observational method of interviews and questionnaire-based research of material and technical facilities of the Technical Training subject in the Tailor educational course. A part of the thesis is also a specifically outlined suggestion on the betterment of the particular subject.

In the theoretical portion of this thesis I have, based on research in academic literature, applicable statute, internet sources, and documents of the COPTH High School, described the creation of vocational education, school educational system in the Czech Republic, framework educational programme, school educational programme, and technical training.

In the practical portion of this work, I have discussed the structure of the Tailor course, conduct of the subject Technical Training, material and technical facilities of the aforementioned subject at the COPTH High School. Based on observation, interviews and questionnaires at the conclusion of this thesis I outline a specific improvement of the technical and educational facilities for the subject Technical Training.

Keywords

High school, Framework Education Programme, School Education Programme, special training, teachers of training.

OBSAH

Obsah	8
1 Úvod.....	10
2 Cíle a metodika práce	11
3 Teoretická východiska	12
3.1 Vývoj odborného školství	12
3.1.1 Vznik odborných škol	12
3.1.2 Velký školský zákon	12
3.1.3 Období 1. republiky	13
3.1.4 Období okupace	13
3.1.5 Poválečné období	14
3.1.6 Ekonomický vliv na odborné vzdělávání.....	14
3.1.7 Současné školství	15
3.2 Vzdělávací systém v České republice	16
3.2.1 Rysy vzdělávacího systému	16
3.2.2 Struktura vzdělávacího systému	16
3.3 Rámcový vzdělávací program	19
3.3.1 RVP pro střední odborné vzdělávání	19
3.4 Školní vzdělávací program	20
3.5 Odborný výcvik	21
3.5.1 Organizační formy odborného výcviku	22
3.5.2 Bezpečnost a ochrana zdraví.....	23
3.6 Charakteristika SŠ-COPTH	24
3.6.1 Nabídka vzdělávacích oborů na SŠ-COPTH	24
3.6.2 SŠ-COPTH – Novovysočanská	25

3.7 Historie řemesla Krejčí	26
3.8 Obor Krejčí na SŠ-COPTH.....	27
3.8.1 Ukončení vzdělání v oboru Krejčí	27
3.8.2 Uplatnění absolventa.....	28
3.8.3 Klíčové a odborné kompetence.....	28
4 Praktická část práce	29
4.1 Organizace odborného výcviku	29
4.2 Materiální a technická vybavenost odborného výcviku oboru Krejčí	32
4.2.1 Materiální vybavenost pracovišť odborného výcviku	32
4.2.2 Technická vybavenost pracovišť odborného výcviku.....	33
4.3 Dotazníkové šetření	40
4.3.1 Analýza a vyhodnocení otázek	41
5. Zhodnocení výsledků.....	48
5.1 Návrh na zlepšení.....	49
6 Závěr	54
7 Seznam použitých zdrojů.....	55
7.1 Publikace.....	55
7.2 Elektronické zdroje	56
8 Přílohy.....	57
8.1 Příloha č. 1 – Seznam tabulek.....	57
8.2 Příloha č. 2 – Seznam grafů	57
8.3 Příloha č. 3 – Seznam obrázků.....	57
8.3.1 Obrázky.....	59
8.4 Příloha č. 4 - Dotazník	66
8.5 Příloha č.5 - Žádanka	70

1 ÚVOD

Bakalářská práce se zabývá zhodnocením materiální a technické vybavenosti pro výuku předmětu odborný výcvik v oboru vzdělání Krejčí. Součástí je i návrh na jeho zlepšení. Pro zpracování práce jsem vybrala střední školu, která se nachází na adrese Novovysočanská 5, Praha 9 a která je od 1. 7. 2016 sloučena se Střední školou – centrum odborné přípravy technickohospodářské, Poděbradská 1/179, Praha 9.

Střední odborná učiliště zažívají v posledních letech nezájem ze strany žáků a rodičů o obory vzdělání s výučním listem. Rodiče dnešních žáků, vycházejících z devátých tříd základních škol, mají pro své děti představu studia s maturitou, bez ohledu na studijní schopnosti svého dítěte. Někteří žáci přijatí na obory vzdělání s maturitní zkouškou se poté potýkají se zvládnutím učiva a se zklamáním z nezdaru. Většinou předčasně končí a se zbytečnou ztrátou roku přechází na obory vzdělání s výučním listem, mnohdy i několikrát. Současná situace na trhu práce ale ukazuje zvýšenou poptávku po dělnických a zejména po odborných profesích, zvláště v technických oborech. Proto je snahou odborného vzdělávání zatraktivnění těchto oborů.

Koncepce struktury středního odborného vzdělávání vzniká na MŠMT, ve spolupráci s Národním ústavem pro vzdělávání, úřady práce a zástupci zaměstnavatelů. Dalším článkem jsou ředitelé, učitelé všeobecně vzdělávacích a odborných předmětů, učitelé odborného výcviku, pedagogičtí poradci na jednotlivých středních odborných školách a učilištích. Výsledkem snahy všech zainteresovaných je, aby absolvent získal klíčové a odborné kompetence a našel uplatnění na trhu práce ve svém oboru. Byl připraven dále se vzdělávat, popřípadě rekvalifikovat a vést kvalitní osobní i občanský život.

K zajištění odborné kvalifikace absolventů vycházejících ze středních škol je důležité kvalitní zabezpečení materiální a technické vybavenosti výuky odborného výcviku. Je podstatné, aby byl pro žáky obor vzdělání zajímavý a perspektivní. Z hlediska materiálního zabezpečení by žáci měli pracovat s moderními a módními materiály a poznat jejich vlastnosti a způsoby zpracování. Technické vybavení krejčovských dílen by mělo být plně funkční, spolehlivé a s ohledem na finanční možnosti škol i modernější. V závěru práce jsou doporučeny dva návrhy na možné zlepšení stávající situace na SŠ-COPTH v oboru vzdělání Krejčí.

2 CÍLE A METODIKA PRÁCE

Cílem závěrečné bakalářské práce bylo zhodnocení současného stavu materiálního a technického vybavení pro výuku předmětu odborný výcvik na Střední škole – Centrum odborné přípravy technickohospodářské, v oboru krejčí (31-58-H/01). Součástí práce bylo zhodnotit a navrhnout možnosti jeho zlepšení.

Teoretická část bakalářské práce byla zpracována v souladu se studiem odborné literatury, internetových zdrojů, Rámcového vzdělávacího programu, Školního vzdělávacího programu oboru krejčí a interních dokumentů dané konkrétní školy.

Praktická část bakalářské práce byla zpracována na základě pozorování, rozhovorů s účastníky praktického vyučování a dotazníkovým šetřením na vybrané střední škole, v oboru krejčí. Závěrem je zhodnocení a možný návrh na zlepšení, kde je využito i mých odborných a praktických zkušeností. Tento návrh je vytvořen s přihlédnutím k potřebám daného oboru a mohl by sloužit ke zkvalitnění výuky odborného výcviku oboru Krejčí na SŠ-COPTH.

3 TEORETICKÁ VÝCHODISKA

3.1 VÝVOJ ODBORNÉHO ŠKOLSTVÍ

3.1.1 Vznik odborných škol

Pro všeobecné vzdělávání byla zásadní tzv. Tereziánská reforma v poslední třetině 18. století. Nejvýznamnější změnou bylo zavedení všeobecně vzdělávací povinnosti pro děti – povinná školní docházka.

Pro vývoj českého odborného školství nastala zásadní změna vlivem politického vývoje v Rakousku-Uhersku, po revoluci v roce 1848. Pro nově vzniklé Ministerstvo kultu a vyučování se stalo prioritou střední a vysoké školství. Radikální reformou prošla gymnázia, kde byla prodloužena doba studia na osm let a zavedena maturitní zkouška. Maturitní zkouška se stala vstupenkou na univerzitní studium. Ve stejném období byl zřízen další typ střední školy - reálka, zaměřena na přírodně-technické obory. Délka studia na reálné škole byla šest let. Pro nedostatek dalších odborných škol byla reálná škola, až do konce šedesátých let, brána jako škola odborná. Status všeobecně vzdělávací školy dostala až s rozvojem odborných škol. Rychlý rozvoj techniky a průmyslu vedl ke vzniku první české průmyslové školy, která dala základ dalším průmyslovým školám (Vališová, Kasíková, 2014, s.73).

3.1.2 Velký školský zákon

V roce 1869 byl vydán velký školský zákon, nazývaný Hasnerův zákon (podle ministra Leopolda Hasnera). Tento nový zákon nařizoval povinnou osmiletou školní docházku. Nový školský systém (dualistický) zavedl dvě paralelní studijní dráhy. Žáci po dokončení pěti tříd obecné školy mohli pokračovat na tříleté měšťanské škole. Další volbou byla osmiletá gymnázia nebo sedmileté reálky. Na venkově existovaly pouze malotřídní osmileté obecné školy, ze kterých žáci pokračovali do učení, nebo odcházeli do učňovských škol. Těmto žákům nebylo umožněno dalšího vyššího vzdělání.

V Praze, v roce 1890, vzniklo první dívčí gymnázium Minerva, kde dívky mohly ukončit středoškolské vzdělání maturitní zkouškou. O tento velký pokrok se zasloužily české spisovatelky Karolína Světlá, Sofie Podlipská, a hlavně Eliška Krásnohorská.

Odborné vzdělávání přebraly nově vznikající střední školy se zaměřením na obchod, lesnictví, rolnictví, zahradnictví, průmysl... Gymnázia se zaměřila, již pouze na všeobecné vzdělávání (Stodůlková, Zapletalová, 2015, s. 186).

3.1.3 Období 1. republiky

Po vzniku nového českého státu, v roce 1918, byl převzat školský systém z dob Rakouska-Uherska. Z počátku byl školský zákon upravován jen dílčími opatřeními. Dívkám bylo umožněno studium na středních i vysokých školách a díky tomu došlo ke zvýšení počtu studentů. Zůstaly stejné typy středních škol, došlo však k navýšení jejich počtu, vzrostl i počet reálných gymnázií.

V roce 1922 vyšel tzv. malý školský zákon, který ale neřešil zásadní problémy tehdejšího školství. Proto snaha o reformu a modernizaci vzdělávání v nově vznikajícím demokratickém státě vedla k ovlivnění všeobecné školní praxe (Průcha, 2009, s. 42).

3.1.4 Období okupace

V roce 1939, po okupaci Československa, bylo české školství řízeno říšským sekretářem K. H. Frankem. Vliv německé ideologie měl za následek rozpad vývoje vzdělávacího systému v nově vzniklém Československu. Došlo k zákazu používání některých učebnic, k cenzuře učiva. Za nevhodné předměty byly označeny dějepis, zeměpis, dějiny literatury, filozofie. Výuka německého jazyka byla zavedena do všech stupňů škol. Klesl počet reálných a klasických gymnázií, naopak stoupl počet odborných škol. Říše si žádala dělnické třídy pro válečnou výrobu. Po studentské demonstraci proti německé okupaci, v říjnu 1939, byly 17. listopadu uzavřeny veškeré české vysoké školy. Židovští studenti a učitelé byli vyloučeni z veřejných

i soukromých škol, později byli posláni do koncentračních táborů a někteří popraveni. Záměrem bylo potlačení české inteligence (Průcha, 2009, s. 43).

3.1.5 Poválečné období

Po skončení druhé světové války, ještě téhož roku 1945, bylo studentům středních škol umožněno v létě a na podzim složit maturitní zkoušku. V následujícím období měl vliv na všeobecné, odborné i vysokoškolské vzdělávání politický směr, kterým se poválečné Československo vydalo. Jak uvádí Průcha (2009, s. 45) „V důsledku politické diktatury komunistické strany a jejich mnoha chybných až škodlivých řídicích rozhodnutí, především v padesátých letech minulého století, procházelo školství negativními etapami; školský systém však současně přinášel i určitá pozitiva, např. kvantitativní rozvoj středního odborného a vysokého školství, rozšiřování přístupu populace k vyšším úrovním vzdělávání, růst vzdělanostní mobility.“

Pozitivní vliv na zvýšení kvality českého školství mělo zřízení pedagogických fakult a vysokoškolského vzdělávání učitelů pro všechny úrovně vzdělávání. Oproti tomu struktura obsahu učiva byla ovlivněna komunistickou ideologií, politikou a vlivem Sovětského svazu. Od páté třídy základní školy byla zavedena výuka ruského jazyka. Možnost výuky jiných cizích jazyků byla velmi omezená (Průcha, 2009, s. 47).

3.1.6 Ekonomický vliv na odborné vzdělávání

Ekonomický vývoj v Československu, v období padesátých a šedesátých let, vedl k rozvoji těžkého i lehkého průmyslu. Vzrůstající poptávka po dělnických profesích vedla ke vzniku učňovských škol, později odborných učilišť. Stavěly a modernizovaly se budovy škol, zlepšovala se materiálně-technická vybavenost učeben a dílen odborného výcviku, zvyšoval se počet učitelů. V tomto období přešlo celé učňovské školství pod správu státního sektoru.

Středoškolské vzdělávání se ustálilo do tří proudů: gymnázia, střední odborné školy, učňovské školy, odborná učiliště, střední odborná učiliště.

Gymnázia a střední odborné školy poskytovaly úplné středoškolské vzdělání, ukončené maturitní zkouškou. Z těchto škol byl možný postup na vysoké školy

a dosažení vysokoškolského vzdělání. Učňovské školy, odborná učiliště a střední odborná učiliště byla zaměřena na vzdělávání žáků pro dělnická povolání. Délka výuky byla dva až tři roky, zakončena učňovskou zkouškou a získáním výučního listu. Počátkem sedmdesátých let vznikly učební obory s maturitou, s délkou studia čtyři roky. Dlouhé období se udržoval poměr žáků navštěvující střední školy - 40 % střední školy s maturitou a 60 % učňovské školy. Československo dosáhlo tímto, ve srovnání se zahraničím, vysoké úrovně profesní kvalifikace (Průcha, 2009, s. 48).

Školským zákonem z roku 1978 byla zavedena desetiletá povinná školní docházka. Žák získal střední vzdělání ukončením základní školy - osm let a dva roky na střední škole. Tento systém byl přejat podle sovětského vzoru, i když nebyl příliš vhodný (Vališová, Kasíková, 2014, s. 86).

3.1.7 Současné školství

Po roce 1989 došlo ke změně - z plně centrálního státního řízení se rozdělila správa na MŠMT, kraje a obce. Vznikly nové druhy základních a odborných škol, také víceletá gymnázia (osmileté a šestileté), vyšší odborné a integrované střední odborné školy. Ve všech stupních vzdělávání vznikly i nové školy v soukromé sféře a školy církevní. Školy dostaly pravomoc samostatně rozhodovat o personálních, organizačních a finančních otázkách, v rámci platných předpisů. Autonomie škol byla posílena v oblasti kurikula, úprav učebních plánů, osnov, volby učebnic a také možnosti tvorby vlastních vzdělávacích programů. Na vysokých školách nastala změna dosavadní struktury studia - na bakalářské a pokračující magisterské vzdělání.

V roce 2001, v Národním programu vzdělávání (tzv. Bílé knize), byly nově stanoveny cíle vzdělávání, hlavní vzdělávací oblasti, obsahy a prostředky. Podle tohoto dokumentu byly zpracovány rámcové vzdělávací programy, které jsou základem pro tvorbu školních vzdělávacích programů pro jednotlivé stupně a obory vzdělávání. (Vališová, Kasíková, 2014, s. 89).

Nová doba umožnila studium i za hranicemi České republiky, a to hlavně ve státech Evropské unie. Díky prostřednictvím studijních programů Sokrates, Leonardo da Vinci a Erasmus mohou být uskutečněny studijní výměnné pobyty žáků, studentů a učitelů na zahraničních školách (Stodůlková, Zapletalová, 2015, s. 192).

3.2 VZDĚLÁVACÍ SYSTÉM V ČESKÉ REPUBLICE

3.2.1 Rysy vzdělávacího systému

Většina škol je spravována v rámci veřejné správy. Nejvyšším správním orgánem pro vzdělávání je Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen MŠMT). MŠMT odpovídá za koncepci a další rozvoj vzdělávací soustavy, rozděluje finanční prostředky ze státního rozpočtu. Určuje kvalifikační předpoklady učitelů a jejich pracovní podmínky. Stanovuje rámcový obsah vzdělávání a schvaluje vzdělávací programy pro vyšší odborné školy. Dalším správním orgánem jsou jednotlivé kraje, které zřizují střední školy, konzervatoře a vyšší odborné školy. A nakonec obce, které zřizují školy mateřské a základní. Pro dítě, které dovršilo věk tří let a má trvalé bydliště v místě obce, je obec ze zákona povinna zajistit místo v mateřské škole. Od školního roku 2017/2018 je ze zákona 561/2004 Sb. §34 pro dítě, které dovršilo pět let, povinné předškolní vzdělávání. V kompetenci obcí je také zajištění povinné školní docházky, která je od šesti let věku dítěte. V České republice je předškolní, základní a střední vzdělání zaručeno Listinou lidských práv a ústavou České republiky. (EURYDICE. *Česká republika Overview*. [online]. [citace 2019-02-02]).

3.2.2 Struktura vzdělávacího systému

- Preprimární vzdělávání – ISCED 0 - předškolní vzdělávání dětí od 3-5 let, zajištěno v mateřských školách a vzdělávání není povinné.
- Primární vzdělávání – ISCED 1 – první stupeň základního vzdělání 1.– 5. třída základní školy.
- Primární vzdělávání – ISCED 2 – druhý stupeň základního vzdělávání 6.-9. třída základní školy.
- Nižší sekundární všeobecné – ISCED 2 - 4 roky osmiletého a 2 roky šestiletého gymnázia
- Vyšší sekundární všeobecné – ISCED 3 – 4letá gymnázia a zbylé 4 roky osmiletých a šestiletých gymnázií.

- Vyšší sekundární odborné – ISCED 3 – střední vzdělávání, střední vzdělání s výučním listem a střední vzdělání s maturitní zkouškou.
- Postsekundární vzdělávání – ISCED 4 – zkrácené studium a nástavbové studium.
- Terciální vzdělávání – ISCED 5 – vyšší odborné vzdělání a vysokoškolské vzdělání (MŠMT. *Systém vzdělávání v ČR*. [online]. [citace 2019-03-11]).

Základní školní docházka je povinná. Dítě ji nastupuje zpravidla ve věku dovršených šesti let a je mu umožněno ukončit dovršením sedmnáctého roku věku. Možností dalšího vzdělání pro žáky po ukončení základní školy je volba středního vzdělání.

Školský systém nabízí tři stupně:

- střední vzdělání s maturitní zkouškou,
- střední vzdělání s výučním listem,
- střední vzdělání.

Střední vzdělání s maturitní zkouškou se dále dělí na:

- všeobecné – gymnázia a lycea,
- odborné,
- konzervatoře.

Délka studia na středních školách je čtyři roky, u víceletých gymnázií je to šest nebo osm let. Na víceletá gymnázia jsou žáci přijímáni z pátých a sedmých tříd základní školy. Gymnaziální všeobecné vzdělávání připravuje žáky většinou na další vyšší vzdělávání. Střední odborné školy se specializují a zaměřují na odborný výkon např. technických, zemědělských, ekonomických, správních, zdravotnických, pedagogických a uměleckých činností. Tyto školy (mimo konzervatoři) také umožňují získat maturitní zkoušku pro absolventy oborů vzdělání s výučním listem v nástavbovém studiu. Dále pak možnost zkráceného studia pro získání maturitního vzdělání v jiném oboru vzdělání (EURYDICE. *Česká republika Overview*. [online]. [citace 2019-02-02]).

Střední školy a střední odborná učiliště, v různých oborech vzdělání, připravují žáky na výkon dělnických povolání a technicko-hospodářských činností. Na těchto školách je možnost studia na dvouletých a tříletých oborech vzdělání, zakončených

závěrečnou zkouškou a získáním výučního listu. Dále pak i na čtyřletých oborech vzdělání zakončených maturitní zkouškou (Stodůlková, Zapletalová, 2015, s.79).

Na další stupně vzdělání se přijímá student po dosažení maturitního vzdělání.

- vyšší odborné školy,
- vyšší stupně konzervatoří,
- vysoké školy.

Nejvyšším stupněm vzdělávací soustavy jsou vysoké školy. Dělí se na veřejné, soukromé a státní (vojenské nebo policejní). Vysoké školy nejsou pod správou MŠMT, ale jsou právnickou osobou. Jejich studijní programy musí být schváleny Národním akreditačním úřadem pro vysoké školství. Na vysokých školách je možné studium ve třech úrovních a to bakalářských, magisterských a doktorských studijních programech. Bakalářské studium v délce tří až čtyř let je ukončeno státní závěrečnou zkouškou a obhajobou bakalářské práce. Magisterské studium navazuje na bakalářský studijní program a délka studia je od jednoho roku až do tří let. Studium je zakončeno státní závěrečnou zkouškou a obhajobou diplomové práce. Doktorský studijní program je v délce tří až čtyř let a je ukončen státní doktorskou zkouškou a obhajobou disertační práce (MŠMT, *Systém vzdělávání v ČR*, [online]. [citace 2019-03-02]).

3.3 RÁMCOVÝ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

Jak uvádí Skalková (2007, s.100) „Jsou to rámcové programové dokumenty, jejichž záměrem je vymezit výsledky vzdělávání a soubor učiva k jejich dosažení, které je škola povinna zařadit do svých školních vzdělávacích programů a nabídnout je k osvojení všem žákům jako závazné“. Rámcové vzdělávací programy (dále jen RVP) jsou pedagogické (kurikulární) dokumenty vydávané státem. Pro MŠMT je zpracovává Národní ústav pro vzdělávání. Dokumenty jsou vypracovány jednotlivě pro všechny stupně vzdělání, tzn. předškolní, základní, střední, vyšší odborné a jiné vzdělávání. Jsou směrodatné i pro soukromé a církevní školy. Předkládají jasně dané požadavky na vzdělávání a cílem je zlepšení procesu výuky, zkvalitnění vzdělávání a připravenost žáků na život v 21. století. Snahou RVP je dosažení čtyř cílů: učit se poznávat, učit se učit, učit se být a učit se žít s ostatními. Tyto cíle byly formulovány komisí UNESCO, tzv. Delorsovy cíle (NÁRODNÍ ÚSTAV PRO VZDĚLÁVÁNÍ. *RVP pro obor vzdělávání Krejčí*. [online]. [citace 2019-02-04]).

3.3.1 RVP pro střední odborné vzdělávání

RVP pro střední odborné vzdělávání, a zvláště pro jednotlivé obory, vymezuje pouze obsah vzdělávání, základní podmínky realizace a výsledky vzdělávání. Navazují na RVP pro základní vzdělávání. Způsob dosažení vymezených požadavků je však ponecháno na jednotlivých školách. Rozsah odborného vzdělání a kompetencí je stanoven dle požadavků trhu práce popsanych v profesních profilech a kvalifikačních standardech. Absolvent získá v průběhu studia všeobecné vzdělání, klíčové a odborné kompetence, základy informačních a komunikačních technologií, základy ekonomického vzdělání, jazykového vzdělání. Výchovnou a motivační funkci plní průřezová témata: Občan v demokratické společnosti, Člověk a životní prostředí a Člověk a svět práce.

RVP určují pravidla pro vytváření školních vzdělávacích programů, které si sestavují samy jednotlivé školy, se zaměřením na jednotlivé obory vzdělávání (NÁRODNÍ ÚSTAV PRO VZDĚLÁVÁNÍ. *RVP pro obor vzdělávání Krejčí*. [online]. [citace 2019-02-04]).

3.4 ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

Povinnou dokumentací školy jsou školní vzdělávací programy (dále jen ŠVP), vytvořené pro jednotlivé obory vzdělávání a jednotlivé formy vzdělání (denní, večerní, dálkové, kombinované a distanční). Za kvalitu a úroveň realizace ŠVP je plně zodpovědný ředitel školy. ŠVP musí být zveřejněny na přístupném místě, např. vyvěšeny ve škole nebo na školním portálu. Tento stěžejní dokument je vypracován v souladu s platnou legislativou a vychází z konkrétního RVP pro daný obor.

Vytvoření ŠVP je velmi složitý, procedurálně a časově náročný proces. Neopomenutelnými podklady jsou koncepční záměry školy, analýza školy a vzdělávacích činností i celkového klimatu. Spolupráce se sociálními partnery, jak zaměstnavateli, tak s rodiči žáků, je důležitým faktorem pro správně zpracované ŠVP. V odborném vzdělávání je kladen důraz na součinnost s firmami, ve kterých je možné a vhodné realizovat odborný výcvik nebo praxe, exkurze, přednášky... I analýza trhu práce, poptávka po konkrétních profesích a uplatnění absolventa v daném regionu je jedním ze stavebních prvků ŠVP. (Kašparová, 2012, s.17)

ŠVP se zpracovávají s přihlédnutím k záměrům rozvoje školy a vzdělávacím podmínkám.

Ve vzdělávacích programech se počítá s rozdělením vyučovacího času, kdy v odborném vzdělávání je kladen důraz na podíl odborného praktického výcviku.

- všeobecné předměty – 30-35 % vyučovacího času,
- odborné teoretické předměty – 20-30 % vyučovacího času,
- odborný výcvik – 35-45 % vyučovacího času (Průcha, 2009, s. 127).

3.5 ODBORNÝ VÝCVIK

Na středních odborných učilištích se mimo všeobecných a teoretických odborných předmětů vyučuje předmět odborný výcvik (na středních odborných školách se jedná o předmět praxe). Zde si žáci osvojují základní praktické dovednosti, pracovní návyky, zhotovují výrobky, vykonávají služby nebo práci, které mají materiální hodnotu. K získání určitých praktických dovedností je důležité mít příslušné vědomosti o daném tématu, ty žáci získávají při výuce teoretických odborných předmětů. Druhou podmínkou je nácvik příslušných činností, který je součástí výuky odborného výcviku. Dovednosti jsou rozděleny na 3 základní druhy:

- dovednosti pohybové (motorické),
- dovednosti smyslové (senzorické),
- dovednosti rozumové (intelektuální).

Dovednosti pohybové – žáci je získávají při práci s nářadím, s pracovními pomůckami, při jednoduchých montážích a demontážích. Pohybové dovednosti si žáci osvojují zpravidla už v prvním ročníku.

Dovednosti smyslové – žáci se naučí používat své smysly – zrak, čich, sluch, hmat a chuť. Dovednosti smyslové se zpravidla kombinují s dovednostmi pohybovými a nazývají se dovednosti senzomotorické.

Dovednosti rozumové – žáci je nabývají prohloubením a správným používáním vědomostí získaných v odborných, ale i všeobecných předmětech. Jsou to např. výpočty, čtení technických výkresů, sestavování plánů ale také rozhodování, organizování a řízení.

Další nedílnou součástí výuky v odborném výcviku jsou návyky. Žáci si mnohonásobným opakováním zautomatizují určitý pohyb, úkon, operaci, činnost, nebo postup. Všechny tyto dovednosti a vědomosti se navzájem kombinují, doplňují a úzce spolu souvisí (Kříž, 2018, s. 7).

3.5.1 Organizační formy odborného výcviku

V rámci vyučovacího procesu je také důležitým prvkem organizační forma výuky. Organizační forma výuky umožňuje učiteli realizovat obsah výuky různými metodami, za použití různých materiálních i nemateriálních prostředků. Učitel volí jednotlivé uspořádání prvků výuky jako jsou cíle, obsahy a metody výuky, materiální prostředky, činnost učitele, činnost žáků, to vše v závislosti na prostoru a čase. Úlohou správné skladby je dosažení výukových cílů, které jsou předem jasně stanoveny (Obst, 2017, s. 58).

V odborném výcviku učitel zvolí vhodnou organizační formu výuky podle daného oboru, výukových prostor, konkrétních možností např. materiálu, nářadí, strojů a také podle počtu žáků.

Vyučovací jednotkou v odborném výcviku je vyučovací den, v rozmezí 6 až 8 hodin, podle ročníku. Délka vyučovací hodiny je 60 minut. Zavedená praxe na středních odborných učilištích je rozložena na jeden týden (tedy pět dní) výuky všeobecných a odborných předmětů ve škole a jeden týden odborného výcviku. Výuka odborného výcviku je realizována ve vlastních zařízeních: v učebnách odborného výcviku, školních dílnách, cvičných dílenských prostorech, pozemcích, stájích apod. Další možností jsou samostatná střediska praktického vyučování, centra odborné přípravy, školní závody a smluvní organizace (Kříž, 2018, s. 57).

Do organizační formy výuky patří také rozdělení žáků při výuce:

- výuka individuální,
- výuka skupinová,
- výuka hromadná.

Při výuce odborného výcviku jsou žáci většinou rozděleni do menších skupin. Počet žáků ve skupině je určován podle daného oboru, přibližně od 7 do 12 žáků. Každá skupina má svého učitele odborného výcviku.

Do struktury odborného výcviku patří i typy učebních dnů:

- instruktážní den – učitel odborného výcviku žákům vysvětlí pracovní postup určitého úkonu, nebo operace. Následně předvede celý postup

zpomaleně a komentuje jednotlivé části. Žáci si postupy zkouší a napodobují.

- nácvikový den - žáci si zdokonalují naučené postupy, učitel prochází mezi žáky a kontroluje, popřípadě opravuje a koriguje.
- upevňovací učební den – k upevnění návyku určitých pracovních činností se dovednosti cvičením zautomatizují.
- prověřovací učební den – učitel sleduje u žáků rozvoj dovedností, hodnotí (Ouroda, 2004, s. 96).

3.5.2 Bezpečnost a ochrana zdraví

Učitel odborného výcviku musí u žáků důsledně vyžadovat dodržování pokynů a pravidel bezpečnosti práce a ochrany zdraví (dále jen BOZ) a používání ochranných pomůcek. Nejen při nácviku základních prací, ale i při každé produktivní práci na všech pracovištích (Čadílek, 1993, s. 75). Ve výuce odborného výcviku je kladen důraz na dodržování bezpečnosti jak při práci samotné, tak i při práci se stroji a zařízeními.

Žáci prvních ročníků jsou hned první vyučovací den proškoleni z BOZ. Jsou jim vysvětleny základní zásady (např. dodržování nošení pracovního oděvu a obuvi, pohyb po dílně, práce s nůžkami), jsou jim představeny stroje a zařízení (např. žehlicí stůl). Zásady BOZ jsou potom žákům opakovány vždy, když učitel OV vysvětluje jakýkoliv úkon nebo operaci na stroji, nebo zařízení. Na začátku prvního ročníku obdrží žáci Zápisník bezpečnosti práce, do kterého si pravidelně (jednou za 3 měsíce) zapíší zápis. Tento zápisník mají po celou dobu studia. Dále provádí učitel odborného výcviku proškolení a zápis do Deníku evidence odborného výcviku pravidelně jednou za měsíc.

3.6 CHARAKTERISTIKA SŠ-COPTH

Pro praktickou část bakalářské práce jsem vybrala Střední školu – centrum odborné přípravy technickohospodářské (dále jen SŠ-COPTH) v Praze 9 v ulici Novovysočanská. Škola je součástí čtyř sloučených škol, nacházejících se na Praze 9. Mateřskou školou je SŠ-COPTH, sídlící v Poděbradské ulici. Komplex všech čtyř škol nabízí širokou škálu oborů vzdělávání, kde žáci mohou získat potřebnou kvalifikaci. V jejich nabídce jsou také nástavbová studia, vzdělávání dospělých, rekvalifikace, kvalifikační a inovační kurzy apod. Zřizovatelem je hlavní město Praha a výuka je proto bezplatná. SŠ-COPTH je fakultní školou Univerzity Karlovy v Praze.

Prioritou vedení školy je, aby veškeré nabízené obory, na všech jejích školách, byly perspektivní a atraktivní a absolventi měli velmi dobré předpoklady pro uplatnění na trhu práce.

3.6.1 Nabídka vzdělávacích oborů na SŠ-COPTH

Nabídka oborů vzdělávání je na SŠ-COPTH opravdu pestrá. Žáci si mohou volit z technických, ekonomických, uměleckých oborů a oborů poskytujících služby.

Dalším rozhodujícím faktorem pro žáka, při volbě oboru vzdělávání, je délka studia a dosažené vzdělání, které jednotlivé obory nabízejí. SŠ-COPTH má ve své nabídce čtyřleté obory vzdělávání zakončené maturitní zkouškou, tříleté obory vzdělávání zakončené závěrečnou zkouškou a získáním výučního listu a dvouleté nástavbové obory.

Čtyřleté obory vzdělávání s maturitní zkouškou jsou v dnešní době velmi žádané. V posledních letech, na popud rodičů a široké veřejnosti, vzniklo mnoho nových, nebo upravených starších oborů, které v minulosti byly pouze tříleté. Jiné naopak zanikly, z důvodu nízkého, nebo vůbec žádného zájmu z řad žáků. U čtyřletých oborů vzdělávání se maturitní zkouška skládá ze dvou částí – společné (státní) a profilové (školní). Žák musí složit úspěšně obě části zkoušky.

Dalšími nabízenými obory jsou tříleté obory vzdělávání, které jsou ukončeny závěrečnou odbornou zkouškou a žáci získají výuční list.

SŠ-COPTH nabízí svým, i jiným absolventům, nástavbové studium v oborech vzdělávání – Podnikání a Provozní elektrotechnika. Studium v denní formě trvá dva roky.

3.6.2 SŠ-COPTH – Novovysočanská

SŠ-COPTH na Novovysočanské ulici byla v minulosti Středním odborným učilištěm služeb, na kterém bylo vzdělávání v oborech oděvních a stavebních. Po roce 1989 pak škola prošla různými přeměnami, kdy jednotlivé obory zanikaly a vznikaly, nebo je škola sloučila s jinými obory. Poslední reorganizace nastala 1.7.2016, kdy se škola (jako poslední) připojila k SŠ-COPTH v Poděbradské ulici, kde je hlavní sídlo všech čtyř spojených škol. Škola v dnešní době, ve svých prostorech, nabízí obory vzdělání s uměleckým zaměřením a poskytováním služeb.

Čtyřleté obory vzdělání s maturitní zkouškou:

- Fotograf - 34-56-L/01.
- Kosmetické služby - 69-41-L/01.

Tříleté obory vzdělání se závěrečnou zkouškou a získání výučního listu:

- Kadeřník - 69-51-H/01.
- Krejčí - 31-58-H/01.
- Umělecký rytec - 82-51-H/01.
- Zlatník a klenotník - 82-51-H/03.
- Výrobce kožedělného zboží - 32-52-H/01.

3.7 HISTORIE ŘEMESLA KREJČÍ

Prvopočátek krejčovského řemesla bychom našli už v pravěké jeskyni, kde si lidé vyráběli oděvy z nejrůznějších zvířecích kůží, šlach, kostí a rostlin. Ti, kteří byli více zruční, pak vyráběli oděvy pro celou osadu.

Ve středověku byly oděvy šité ručně a zapínány pomocí opasků a spon. Nástroji krejčího byly jen jehla, nit, nůžky a žehlicí železo, které se nahřívalo na kamnech a bylo předchůdcem dnešní žehličky. Podle serveru *ahmp.cz* (Archív hlavního města Prahy) byl v roce 1318 založen krejčovský cech, jako první cech v Čechách. Tyto spolky dohlížely na kvalitu výrobků a zboží, chránily členy cechu před konkurencí, staraly se o členy v nouzi, o vdovy a sirotky. Také určovaly podobu mistrovské zkoušky. Na začátku byl učedník, po tovaryšské zkoušce se stal tovaryšem, po mistrovské zkoušce mistrem. Poté si mistr mohl založit vlastní dílnu.

S rozvojem obchodu s látkami a dalším zbožím se také začalo více rozvíjet krejčovské řemeslo. Ve větších městech se začali krejčící specializovat na jednotlivé části oděvů. V 16. století byly v Praze mistři např. hacník (kalhotář), pláštník, kabátník, kytlěř (volné sukně z hrubé látky). Někteří směli šít pouze šaty a korzety, jiní jen pánské oděvy, další čepice a pokrývky hlavy apod.

Velký rozkvět řemesla nastal v renesanci, kdy znakem bohatství byly honosné a bohatě zdobené oděvy. Ke slovu přichází móda a vycházejí první módní listy. Oděvy jsou zdobeny krajkami, zlatými výšivkami, perlami, knoflíky a jsou velmi náročné na výrobu.

Další posun a vývoj přišel roku 1755 s vynálezem prvního šicího stroje. Jako jeho vynálezce je označován Němec Charles Frederick Weisenthal.

V 19. a 20. století začalo krejčovské řemeslo upadat, a to s nástupem průmyslové výroby. Oděvní průmysl začal s hromadnou výrobou konfekčního zboží a o oděvy šité na míru přestal být zájem (POZNEJTE ŘEMESLA. *Historie řemesla - Krejčí*. [online]. [citace 2019-02-28].).

3.8 OBOR KREJČÍ NA SŠ-COPTH

Dnes v České republice, podle serveru *infoabsolvent.cz*, nabízí obor vzdělání Krejčí pouze 13 škol, mezi nimi i SŠ-COPTH. Obor Krejčí spadá do skupiny oborů Textilní výroba a oděvnictví, s kódovým označením 31-58-H/01.

Střední škola přijímá žáky, kteří splnili povinnou školní docházku, nebo úspěšně ukončili základní vzdělání a předložili zdravotní způsobilost k výkonu povolání. Na obor Krejčí škola nevypisuje přijímací zkoušky a žáci jsou přijímáni na základě umístění podle dosažených bodů. Výpočet bodového zisku je získáván zpravidla z průměrného prospěchu z obou vysvědčení z 8. ročníku a z průměrného prospěchu pololetního vysvědčení z 9. ročníku základní školy. O přijetí žáka na střední školu rozhoduje ředitel školy.

Struktura vzdělávacích oblastí je rozpracována a zastoupena ve vyučovacích předmětech. Všeobecně vzdělávací předměty jsou tradičně: český jazyk, anglický jazyk, občanská nauka, fyzika, chemie, biologie a ekologie, matematika, ekonomika, tělesná výchova a informační a komunikační technologie. Odborné předměty, které jsou alfou a omegou odborného vzdělávání jsou: konstrukce oděvů, oděvní technologie, oděvní materiály, oděvní stroje a zařízení a odborný výcvik.

Žáci se v průběhu studia zúčastňují exkurzí do výrobních podniků a krejčovských dílen, kde se setkají s reálnou výrobou oděvů. Také navštěvují oděvní výstavy a účastní se řemeslných trhů v rámci prezentace školy. Velkou oblibou je i účast na oděvních soutěžích, na kterých se škola v minulých letech několikrát velmi dobře umístila.

3.8.1 Ukončení vzdělání v oboru Krejčí

Tříletý učební obor je zakončen závěrečnou zkouškou a žák získá vysvědčení o závěrečné zkoušce a výuční list. Závěrečné zkoušky mohou vykonat jen ti žáci, kteří ukončili 3. ročník studia. Od letošního roku na SŠ-COPTH vykonávají žáci poprvé nové závěrečné zkoušky, které sjednocují závěrečné hodnocení žáků v konkrétním oboru na všech školách v České republice. Zadání nových závěrečných zkoušek poskytuje MŠMT. Organizace a obsah se řídí platnými předpisy. Závěrečná zkouška je

složena z písemné, praktické a ústní zkoušky. Praktická zkouška trvá 3 dny po 7 hodinách. Žáci si předem zhotoví střih na dané téma a na odborném výcviku si nastříhají a připraví polotovar na první zkoušku. Takto připravený polotovar na praktické zkoušce dokončí. Komisi předávají hotový výrobek, střihovou šablonu s polohovým plánem a kompletní dokumentaci tzn. soupis technologického postupu s technickým nákresem.

3.8.2 Uplatnění absolventa

Uplatnění absolventa popsané v ŠVP vystihuje profesní odbornost a kvalifikaci k povolání krejčího. Absolvent najde uplatnění jako krejčí v oděvních firmách. Bude připraven zhotovovat různé druhy dámských i pánských oděvů, podšitých i nepodšitých - např. sukně, kalhoty, halenky, šaty, vesty, saka, bundy a pláště. Může se uplatnit i při výrobě dětských oděvů, prádla a jiných šitých výrobků. Po získání praxe se může uplatnit jako podnikatel v malých firmách a živnostech. Další možností vzdělání pro absolventy je nástavbové studium v oborech oděvního zaměření, nebo podnikání. Dvouleté nástavbové studium v oboru podnikání nabízí i SŠ-CPTH.

3.8.3 Klíčové a odborné kompetence

Klíčové kompetence jsou soubor získaných vědomostí, dovedností, schopností, postojů a hodnot, které žák získává během studia. Klíčové kompetence zahrnují: kompetence k učení, řešení problémů, komunikace, kompetence sociální a personální, k pracovnímu uplatnění a podnikatelským aktivitám, kompetence matematické a využívání informačních a komunikačních technologií apod.

Odborné kompetence se vztahují ke konkrétnímu oboru vzdělání, kde žák získává odborné znalosti. V případě oboru Krejčí si žáci osvojí v hodinách odborných předmětů a v hodinách odborného výcviku konstrukci základních střihů dámských a pánských oděvů, technologické postupy zhotovení oděvů, obsluhu oděvních strojů a zařízení, běžnou údržbu oděvních strojů, získají přehled o materiálech, jeho výrobě a zpracování, naučí se dbát na kvalitu práce a dodržování BOZ.

Tyto kompetence jsou důležitým základem pro získání kvalitního zaměstnání a pro spokojený a úspěšný život a zařazení do občanské společnosti.

4 PRAKTICKÁ ČÁST PRÁCE

4.1 ORGANIZACE ODBORNÉHO VÝCVIKU

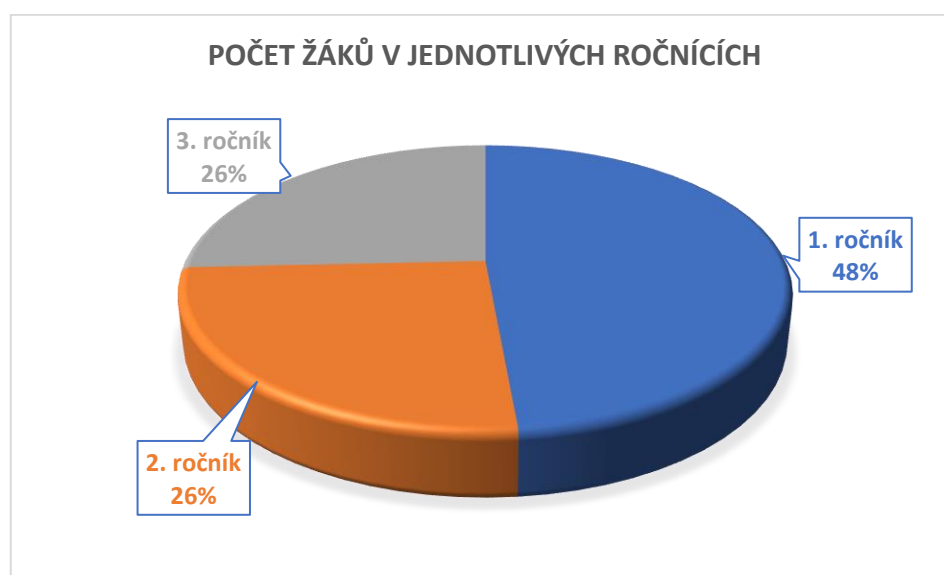
Výuka odborného výcviku v oboru Krejčí je zajišťována přímo na SŠ-COPTH, na vlastním pracovišti ve dvou krejčovských dílnách (viz 8.3.1 Obrázky

Obr. č. 1 Obr. č. 2). Nacházejí se v prvním poschodí třípatrové školní budovy. Na stejném patře jsou i prostory pro výuku odborného výcviku jiných oborů vzdělání. Své dílny zde mají obory vzdělání Fotograf, Kosmetické služby, Kadeřník a Zlatník a kle-
notník. Krejčovské dílny sousedí s třídou, ve které probíhá výuka odborných předmětů a praktických cvičení (všeobecné vzdělávací předměty jsou vyučovány ve druhém a třetím patře).

V letošním roce je vzděláváno v oboru krejčí, ve všech třech ročnících, celkem 35 žáků.

- 1. ročník – 17 žáků,
- 2. ročník – 9 žáků,
- 3. ročník – 9 žáků.

Graf č. 1: Počet žáků v jednotlivých ročnících

Zdroj: vlastní zpracování

Výuka odborného výcviku je vedena kvalifikovanými učitelkami paní Hanou Hromádkovou a Zdeňkou Šturplovou, které mají ve výuce dlouholetou praxi. Vyučují podle vhodných pedagogických zásad a s využitím mezipředmětových vztahů, převážně mezi odbornými, všeobecně vzdělávacími předměty a předmětem odborný výcvik. Důležitá je samostatná a svědomitá práce žáků, kterou si dokáží správně zorganizovat. Žáci jsou vedeni k pořádku a čistotě na pracovišti, dodržování bezpečnosti a ochrany zdraví a hygieny.

Výuka je rozvržena po týdnech, jeden týden probíhá výuka všeobecně vzdělávacích a odborných předmětů, druhý týden mají žáci odborný výcvik. Na odborný výcvik pak chodí jeden týden první ročníky a druhý týden třetí ročníky. Druhé ročníky navštěvují smluvní organizace.

Jak bylo výše zmíněno, předmět odborný výcvik vyučují dvě učitelky, které si rozdělují žáky z každého ročníku do dvou učebních skupin (skupinová výuka). První ročník je rozdělen po 9 a 8 žácích a třetí ročník po 3 a 4 žácích. Dva žáci z třetího ročníku jsou zaměřeni na pánské oděvy a navštěvují smluvní organizaci, kde jim je přidělen instruktor odborného výcviku.

Výuka odborného výcviku pro první ročníky začíná každý den v 7.30 hodin a končí ve 14 hodin, pro třetí ročníky začíná v 7.30 hodin a končí ve 14.30 hodin. Učitelka OV nechá žáky nastoupit, zkontroluje zdravotní stav a pracovní oděv. Zapiše docházku a sdělí žákům vzdělávací cíle. Cíle jsou žákům předkládány přiměřené, jednoznačné a srozumitelné.

Vzhledem k počtu žáků využívá učitelka OV většinou frontální výcvik, kdy všem žákům ve skupině vysvětlí a názorně ukáže jednotlivé úkony nebo operace, popř. ovládnání strojů a zařízení. Žáci si vše vyzkouší a nacvičí, např. při výrobě základních vzorníků švů, kapes, způsobů všití zdrhovadla apod. Při výrobě jednotlivých oděvů si poté prověří technologické pracovní postupy, které se naučili ve výuce předmětu oděvní technologie. Vědomosti z odborného předmětu oděvní konstrukce zase využijí při zhotovení stříhu na míru, stříhové šablony a správného způsobu položení stříhové šablony na materiál, vzhledem k úspoře materiálu. Učitelka OV své žáky při práci stále vede a opravuje případné chyby. Žáci se svou učitelkou mohou kdykoliv konzultovat

své postupy. Ke konci vyučovacího dne si žáci udělají zápis do deníků a učitelka OV žáky ohodnotí. Žáci provedou úklid pracoviště.

Učební plán Odborného výcviku

V prvním ročníku se žáci naučí:

- základy ručního šití a žehlení - naučí se všechny druhy ručních stehů a ovládání žehlicí jednotky.
- základy strojového šití - jsou seznámeni s obsluhou, seřízením a drobnou údržbou šicích strojů.
- zhotovování jednoduchých a složitějších součástí oděvů, např. kapes, všití zdrhovadel, rozparků, pasových límců apod.
- zhotovení dámských sukní zakázkovým způsobem.

Ve druhém ročníku se žáci naučí:

- zhotovování dámských kalhot zakázkovým způsobem,
- příprava modelů na soutěže,
- zhotovování dámské halenky zakázkovým způsobem,
- zhotovování dámských šatů zakázkovým způsobem.

Ve třetím ročníku se žáci naučí:

- zhotovování dámských sak a pláštíků zakázkovým způsobem.
- příprava modelů na soutěž.
- zhotovování náročnějších dámských oděvů - společenské šaty.
- příprava žáků na závěrečné zkoušky (TÉMATICKÝ PLÁN, *Interní dokument školy*).

4.2 MATERIÁLNÍ A TECHNICKÁ VYBAVENOST ODBORNÉHO VÝCVIKU OBORU KREJČÍ

Pro dosažení vzdělávacích a výchovných cílů v předmětu odborný výcvik je důležité materiální a technické vybavení dílen. Aby si budoucí krejčí osvojili pracovní činnosti, dovednosti a návyky potřebné pro dané povolání, musí mít k dispozici kvalitní prostředky. Každá dílna je vybavena průmyslovými oděvními stroji, zařízeními a pracovními pomůckami k výuce odborného výcviku. Aby bylo účelně dosaženo stanovených vzdělávacích cílů je nutné, aby šicí dílny byly vybaveny dostatečným počtem šicích strojů. Dalším prvkem v dílně jsou zařízení, jako žehlicí jednotky a dále pracovní stoly a dostatek pracovních pomůcek. Většina strojů a zařízení je staršího data výroby, ale jsou udržovány v provozuschopném stavu. Při jakékoliv závadě zajišťuje servis externí servisní technik, který je pro tyto účely k dispozici.

4.2.1 Materiální vybavenost pracovišť odborného výcviku

Materiální zabezpečení odborného výcviku oboru vzdělání Krejčí je na dobré úrovni. Nákup a doplňování potřebného materiálu probíhá průběžně, dle potřeby. V případě nedostatku materiálu učitelka odborného výcviku vyplní žádanku (*viz 8.5 Příloha č.5 - Žádanka*) a předá zástupci ředitele pro praktické vyučování, nebo hospodáře. Dále je žádanka předána řediteli školy a následuje její schválení, nebo zamítnutí. V případě, že je požadavek schválen, vydá hospodářka zálohu na nákup materiálu. Učitelky odborného výcviku poté s žáky zabezpečí nákup materiálu. Nakoupený materiál je uskladněn ve škole (ve skladu materiálu) a zaveden v knize skladové evidence. Každý obor má svůj sklad, za který odpovídá učitel odborného výcviku daného oboru. Daná záloha je následně vyúčtována oproti účtence. Výdej jakéhokoliv materiálu ze skladu je pečlivě odepsán z knihy skladové evidence.

Na zhotovení vzorníků dostávají žáci od školy vše, co potřebují - látky, výztužný materiál a drobnou přípravu (nitě, zdrhovadla, knoflíky, pruženky apod.). Na konkrétní výrobky si žáci přinášejí svůj materiál a drobnou přípravu, a to z důvodu motivace, protože konečný výrobek si žáci nechávají. Motivuje je to k pečlivosti a mají

větší zájem a radost z práce. V případě účasti na oděvní soutěži poskytuje žákům veškerý materiál škola a práce na soutěžních modelech probíhají v hodinách odborného výcviku. Návrhy na modely, kdy je dopředu stanovené téma pořadatelem soutěže, si žáci navrhují sami. Na soutěži si pak samotné oděvy i předvedou a reprezentují svou školu. V případě oděvů na soutěže se žáci účastní všech příprav - od návrhů, spočítání spotřeby materiálu, jeho nákupu až (v konečné fázi) ke zhotovení oděvu. Žáci se tímto učí orientovat v nabídce oděvních materiálů a drobné přípravy, které nabízí současný trh.

Žáci jsou vedeni k hospodaření s materiálem již při pokládání stříhových šablon na materiál. Musí dodržovat pravidla pro polohování stříhových šablon a současně dbát o co nejmenší prostřih materiálu. Zbytky materiálu jsou ukládány pro pozdější použití, např. na vzorníky.

4.2.2 Technická vybavenost pracovišť odborného výcviku

Popis šicích dílen:

- obě dílny (*viz 8.3.1 Obrázky*)

Obr. č. 1, Obr. č. 2) jsou prostorově stejné, obdélníkového tvaru o rozměrech cca 8 x 10 metrů. Také rozmístění jednotlivých prvků je v obou dílnách téměř totožné. Při vstupu do dílny jsou okna umístěna na protější stěně, po celé její délce a dodávají do pracovního prostoru přírodní světlo. Slouží i k větrání místnosti. V levém protějším rohu je vystavěnou příčkou oddělen prostor o rozměrech 2,5 x 2,5 metru, kde se nachází část určena na zkoušení oděvů. Zkušebna (*viz Obr. č. 16*) je vybavena věšáky, zrcadly a opatřena závěsy, které zajišťují dostatečné soukromí. Vlevo před zkušební kabinkou stojí menší skříň, která slouží pro školní materiály pro vyučujícího. Z druhé strany vchodu do zkušební kabinky, je umístěn psací stůl pro učitelku odborného výcviku. Vlevo od dveří (u stěny) je žehlící stůl a žehlicí prkno s odsáváním par (*viz Obr. č. 10, Obr. č. 11*), na kterých jsou parní žehličky. Dále je v rohu stojanový věšák na kolečkách na věšení rozpracovaných nebo dokončených oděvů. Podél stěn a pod okny jsou rozmístěny jednotlivé šicí stroje (*viz Obr. č. 4, Obr. č. 5, Obr. č. 6, Obr. č. 7, Obr. č. 8, Obr. č. 9*). U každého stroje je výškově nastavitelná židle, kterou si každý žák

může přizpůsobit svým potřebám. V rohu, vpravo od dveří, je skříň s posuvnými dveřmi na ukládání materiálu. Uprostřed místnosti je velký pracovní stůl (viz Obr. č. 3), který slouží nejen na stříhání materiálu, ale i k názorným ukázkám. K pracovnímu stolu je ze strany od oken přistaven ještě jeden žehlící stůl s napařovací žehličkou. Ve volném možném prostoru stojí krejčovské panny (viz Obr. č. 18), kterých je dohromady pět a slouží k aranžování oděvů. V pracovní části jsou od stropu pravidelně rozmístěna osvětlovací tělesa (celkem 11 kusů), která zajišťují dostatek světla. Bodová světla, která svítí přímo do pracovního prostoru na šicím stroji jsou umístěna na každém jednotlivém stroji. Toto osvětlení si může každý žák rozsvítit podle potřeby. Přívod elektrického proudu ke každému stroji je řešen rozvody od stropních panelů. Toto řešení je v krejčovských dílnách běžné a nijak nepřekáží.

Na dílnách jsou šicí stroje rozděleny podle využitelnosti jednotlivých strojů. Oproti šicím strojům pro domácí použití, které jsou víceúčelové, mají průmyslové stroje jednostranné použití. Ve školních krejčovských dílnách jsou zastoupeny čtyři druhy šicích strojů – jednojehlové, obnitkovací, dírkovací a coverlock.

Šicí stroje

- Průmyslový jednojehlový šicí stroj je využíván nejčastěji. Pro zajištění kvalitní výuky musí mít každý žák při výuce svůj stroj. Na jednojehlových strojích se vykonává největší podíl práce při zhotovování oděvů (např. sešití dílů, prošití jednotlivých částí, našití kapes apod.). Průmyslový jednojehlový stroj je konstrukčně mohutnější, má silný spojkový indukční motor a je umístěn na samostatném pracovním stole. Šije rovným stehem a je opatřen zpětným chodem, využívaným pro zapošíť.

Obrázek 1: Jenojehlový stroj

Zdroj: vlastní fotografie

Pro zdvih šicí patky se používá ruční páčka nebo kolenní páka. Veškeré jednojehlové stroje na dílně jsou starší typ Mitsubishi electric. Nevýhodu těchto starších strojů vidím zejména v hlučnosti a dále pak mají novější typy prvky, které ulehčují práci - např. odstřih nití, jehla zůstává v horní poloze, zpětný chod pro zapoštění je ovládán nožním pedálem, apod.

- Obnitkovací stroj je zastoupen v těchto dílnách třínitým a pětinitým typem. V dílně č. 1 jsou 3 kusy pětinitých obnitkovacích strojů a v dílně č. 2 jsou 2 kusy třínitých a 1 kus pětinitého stroje. Na obnitkovacích strojích se začíšťují švové záložky na oděvech, aby nedocházelo k třepení materiálu. Větší zastoupení má starší typ Pegasus a dva nové pětinité stroje jsou typ Texi – Cinque 35T.

Obrázek 3: Třínitý obnitkovací stroj

Obrázek 2: Pětinitý obnitkovací stroj

Zdroj: vlastní fotografie

- Coverlock Janome CoverPro 1000CPX (viz Obr. č. 7) je pro obě dílny společný. Tento přenosný stroj je jediným hobby strojem na obou dílnách, ostatní stroje jsou plně průmyslové. Šicí stroj coverlock je poměrně nový typ stroje, který přišel na trh i pro domácí hobby použití. Tento stroj se využívá při šití pružných materiálů, při začíšťování spodních krajů a lemů. Pořizovací cena tohoto stroje je 1/3 oproti průmyslovému stroji. Průmyslový typ, podle mého názoru, šije kvalitnějším stehem a lépe zpracovává materiál.

- Dírkovací stroje na prádlové a na kabátové dírky (viz Obr. č. 8, Obr. č. 9) jsou na dílně č. 1 po jednom kusu a na dílně č. 2 jen jeden, na prádlové dírky. Jak napovídá

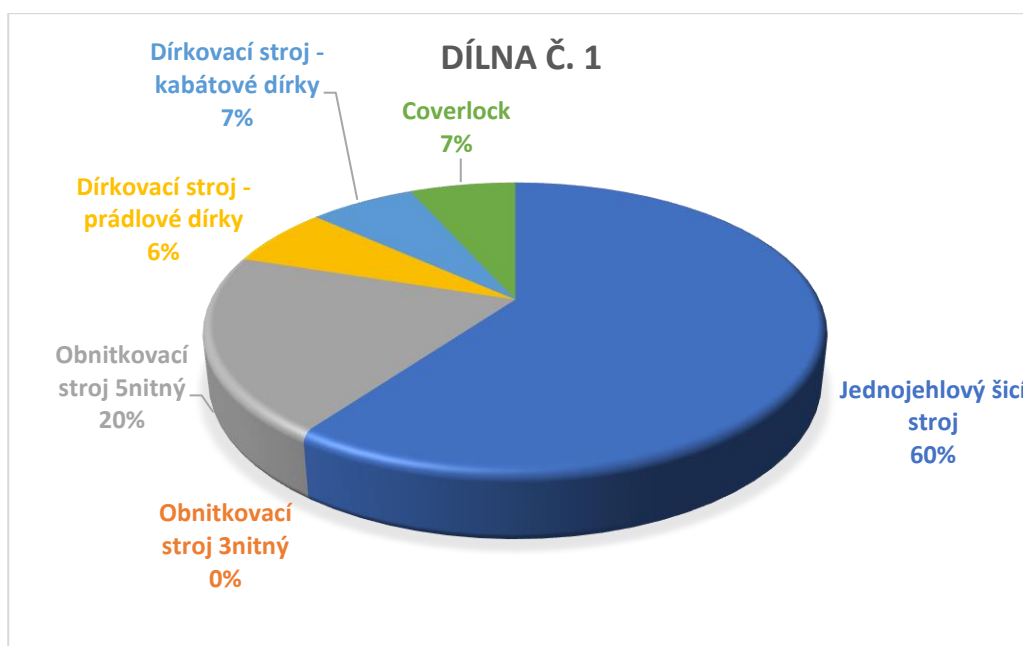
název, tyto stroje se používají na vyšití knoflíkových dírek. Mají nastavitelnou šířku stehu a délku vyšité dírky. Všechny tři dírkovací stroje jsou starší typy, které jsou hlučné a poruchové.

Tabulka č. 1: Rozdělení šicích strojů na jednotlivých dílnách

Název	Dílňa č. 1	Dílňa č.2
Šicí stroj	Počet ks	Počet ks
Jednoehlový šicí stroj	9	10
Obnitkovací šicí stroj třínitý	x	2
Obnitkovací šicí stroj pětinitý	3	1
Šicí stroj coverlock	1	x
Dírkovací šicí stroj - na prádlové dírky	1	1
Dírkovací šicí stroj - na kabátové dírky	1	x

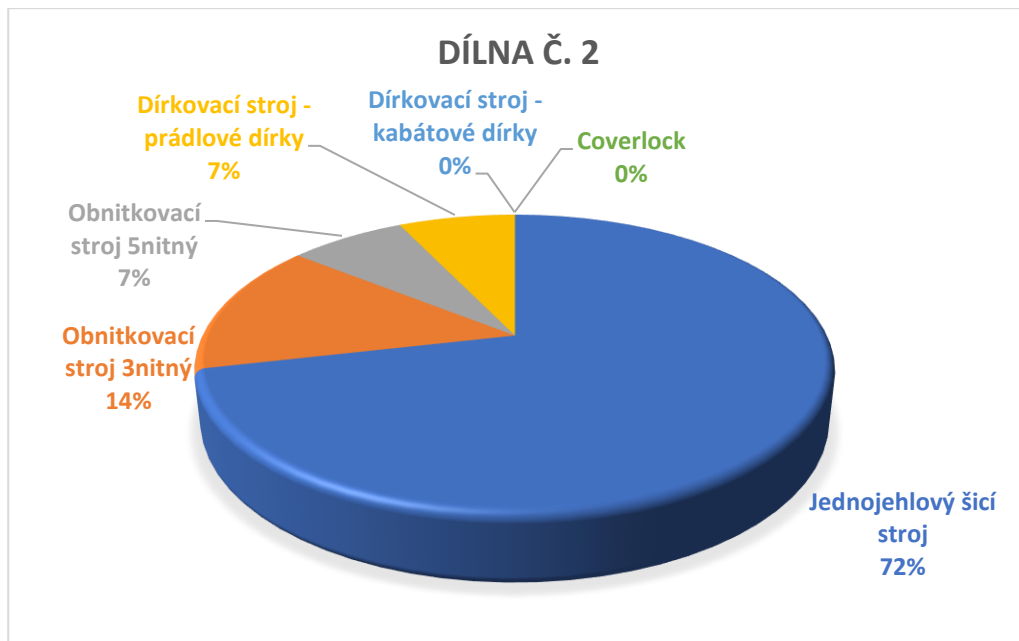
Zdroj: vlastní zpracování

Graf č. 2: Dílna č. 1

Zdroj: vlastní zpracování

Graf č. 3: Dílna č. 2

Zdroj: vlastní zpracování

Žehlicí jednotky

Neméně důležitým technickým vybavením jsou žehlicí jednotky, které slouží k tepelné úpravě jednotlivých operací a ke konečnému žehlení oděvního výrobku. Na každé dílně jsou tři typy žehlicích jednotek.

- Žehlicí stůl s odsáváním par, typ Battistella s parní žehličkou, typ Vaporino Battistella (viz Obr. č. 10) má pracovní plochu o rozměrech 100x150 cm. Tyto stoly se využívají pro žehlení velkých kusů, např. nažehlování výstužných vložek. Pod žehlicí plochou je umístěné zařízení, které odsává horký vzduch a páry vzniklé při používání parních žehliček. Odsávání se spouští nožní pákou, která se nachází v úrovni podlahy a obsluha si je spouští v případě potřeby sama, pohybem chodidla.

- Žehlicí stůl s parní žehličkou, typ Vaporino Battistella má menší rozměry pracovní plochy - 80x 120 cm a nemá odsávání. Používá se k žehlení menších dílů.

- Žehlicí prkno s odsáváním par a parní žehličkou (viz Obr. č. 11) má standartní rozměry klasického žehlicího prkna pro domácí potřebu - 45x 120 cm.

Pod žehlicí plochou je stejné odsávací zařízení jako u žehlicího stolu. Spouštění odsávání je řešeno nožním pedálem.

- Profesionální parní žehličky, oproti domácím, mají systém vytváření páry mimo těleso žehličky. Pára se tvoří v samostatné jednotce a je přiváděna do tělesa žehličky přívodní hadicí. Do jednotky se nalévá čistá voda, ta po ohřevu tvoří páru. Množství páry je regulováno tlačítkem na rukojeti žehličky. Žehličky mají regulaci teploty a jsou nastavovány podle žehleného materiálu. Při manipulaci s žehlicí jednotkou je potřeba zvýšené opatrnosti a dodržování bezpečnosti, aby nedošlo k úrazu.

Obrázek 4: Žehlicí stůl s odsáváním par a parní žehličkou

Zdroj: vlastní fotografie

Tabulka č. 2: Žehlicí jednotky

Název	Dílna č. 1	Dílna č.2
Žehlicí jednotka	Počet ks	Počet ks
Žehlicí stůl s odsáváním par a parní žehličkou	1	1
Žehlicí stůl a parní žehlička	1	1
Žehlicí prkno s odsáváním par a parní žehličkou	1	1

Zdroj: vlastní zpracování

Pracovní pomůcky

Žák si pořídí na začátku prvního ročníku osobní pracovní pomůcky (viz Obr. č. 19), které používá při práci po celé tři roky:

- krejčovské nůžky – velké,
- nůžky malé - na odstříhnutí nití,
- krejčovský metr – 150 cm,
- špendlíky, nejlépe se skleněnou hlavičkou,
- krejčovské křídly, 3 barvy,
- náprstek.

Osobní pracovní pomůcky má každý žák u sebe a používá je v průběhu pracovní činnosti. Žáci si pracovní pomůcky přináší každý den s sebou, protože prostory neumožňují jejich ponechání na dílně.

Další pracovní pomůcky zajišťuje škola a jsou jimi vybaveny obě šicí dílny:

- příložníky – dřevěná pravítka,
- rukávník (viz Obr. č. 12) - na žehlení rukávů a zúžených dílů,
- různé tvary polštářů (viz Obr. č. 13, Obr. č. 14) – na žehlení vyboulených a prohnutých dílů,
- klopník (viz Obr. č. 15), dřevěný podstavec pro zažehlení klop na saku nebo kabátu,
- kartáče.

Tyto pomůcky se používají při přípravě dílů, nebo při žehlení mezi jednotlivými operacemi, např. rozžehlení tvarovaných části (boční švy, rukávové švy, rukávové hlavice apod.).

4.3 DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ

Cílem dotazníkového šetření bylo zjistit hodnocení a názor žáků na:

- kvalitu výuky teoretických odborných předmětů a odborného výcviku,
- propojení mezi výukou teoretických odborných předmětů a výukou odborného výcviku,
- materiální a technické zabezpečení odborného výcviku,
- kvalitu technického vybavení krejčovských dílen,
- na mimoškolní odborné vzdělávání, např. exkurze.

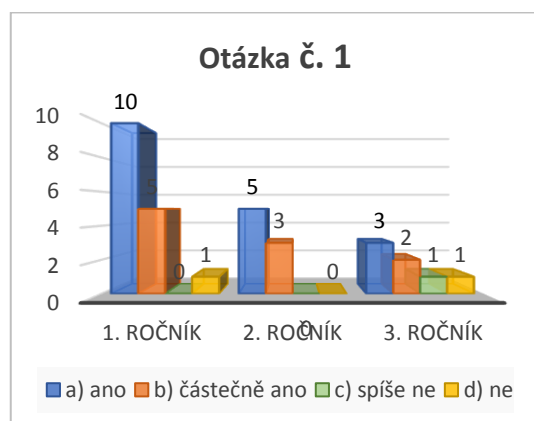
V rámci dotazníku dostali žáci možnost vyjádřit i svůj návrh k případnému zlepšení technického a materiálního vybavení obou krejčovských dílen. Na začátku jim byl ústně vysvětlen důvod dotazníkového šetření, byli ujištěni o anonymitě a byl jim objasněn způsob vyplňování. Osloveno bylo celkem 31 žáků z prvního, druhého i třetího ročníku. Žáci odpovídali na čtrnáct otázek. V prvním ročníku odpovídalo 16 žáků, ve druhém 8 žáků a ve třetím 7 žáků.

U prvních dvou nečíslovaných otázek uvádějí žáci pohlaví a ročník studia. V prvním ročníku odpovídalo dohromady 16 žáků z toho 13 děvčat a 3 chlapci, ve druhém 8 žáků - 7 děvčat a 1 chlapec a ve třetím 7 žáků - 7 děvčat. Ve všech třech ročnících neměli žáci s vyplněním dotazníku žádný problém. Vstřícné byly i učitelky odborného výcviku paní Hana Hromádková a Zdeňka Štrumplová a učitelka odborných předmětů paní Blanka Čermáková. I když jsem jim přerušila na chvíli výuku, byly velmi ochotné a odpovídaly na moje doplňující otázky.

4.3.1 Analýza a vyhodnocení otázek

Otázka č. 1: Při volbě oboru, byl obor krejčí pro Vás jednoznačná volba?

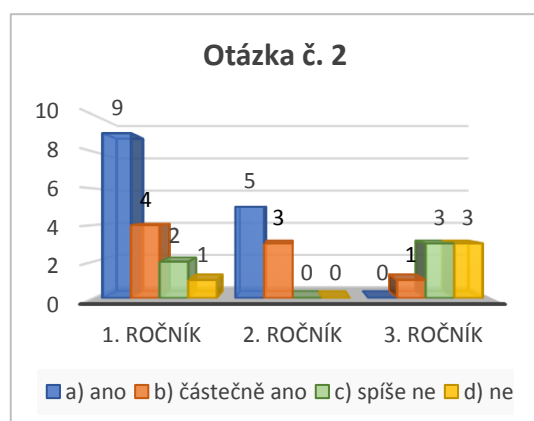
Graf č. 4: Přehled odpovědí - Otázka č. 1

V první otázce se žáci vyjadřovali k volbě svého oboru. Pro 18 žáků, studujících obor vzdělání Krejčí, byla volba povolání jasná. 10 žáků váhalo. Dva žáci odpověděli, že pro ně volba povolání krejčí jednoznačná nebyla.

Otázka č. 2: Je, podle Vašeho názoru, výuka odborných předmětů, jako jsou oděvní technologie, oděvní konstrukce střihů, oděvní materiály atd., kvalitní?

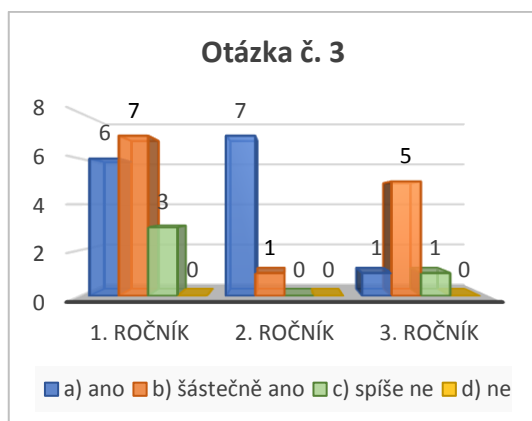
Graf č. 5: Přehled odpovědí - Otázka č. 2

V prvním a druhém ročníku žáci ohodnotili výuku odborných předmětů převážně kladně a pouze jeden záporně. Oproti tomu ve třetím ročníku se 6 žáků, což je většina v ročníku, vyjádřilo negativně a pouze jeden uvedl spíše ano

Otázka č. 3: Jsou ve výuce odborných předmětů používány didaktické pomůcky, jako např. interaktivní tabule, dataprojektor, maketa šicího stroje, vzorníky rozešitých oděvů, vzorníky surovin pro zpracování tkanin atd.?

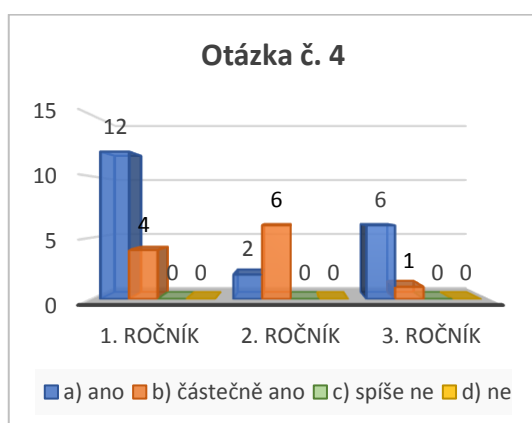
Graf č. 6: Přehled odpovědí - Otázka č. 3

Z výsledků této otázky vyplývá že ve výuce jsou běžně používány didaktické pomůcky, na tom se shodla většina dotazovaných. Záporně neodpověděl ani jeden žák. Ano odpovědělo 14 žáků a částečně ano 13, což je z celkového počtu 31 dotazovaných žáků přibližně 87 %.

Otázka č. 4: Je, podle Vašeho názoru, výuka odborného výcviku kvalitní?

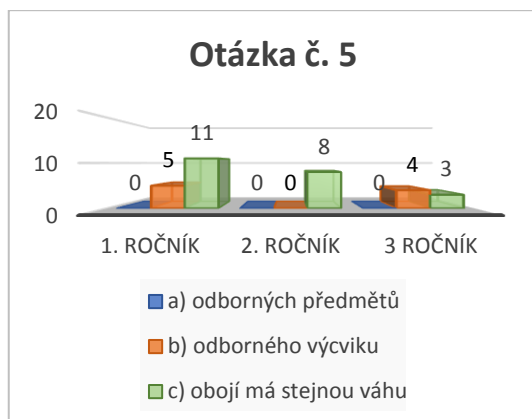
Graf č. 7: Přehled odpovědí - Otázka č. 4

Na otázku číslo 4 odpovědělo 20 žáků ano a 11 žáků částečně ano, což je necelých 94 % dotazovaných. Z těchto odpovědí vyplývá, že žáci všech tří ročníků ohodnotili výuku odborného výcviku velmi kladně.

Otázka č. 5: Z hlediska budoucího povolání je pro Vás důležitější a přínosnější výuka?

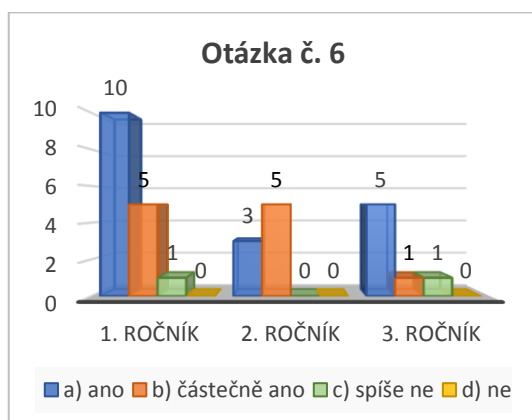
Graf č. 8: Přehled odpovědí - Otázka č. 5

Z odpovědí na tuto otázku je patrné, že si žáci všech ročníků uvědomují součinnost všech vyučujících předmětů, jak teoretických odborných předmětů, tak i odborného výcviku. 22 žáků (téměř 71 %) se vyjádřilo pro součin teorie a praxe a zbylých 9 upřednostňuje praxi.

Otázka č. 6: Je, podle Vašeho názoru, materiální zabezpečení výuky odborného výcviku dostatečné? (dostatek textilního materiálu, textilní drobné přípravy – knoflíky, druky, zdrhovadla, nitě, stehovky, oděvní pruženky...)

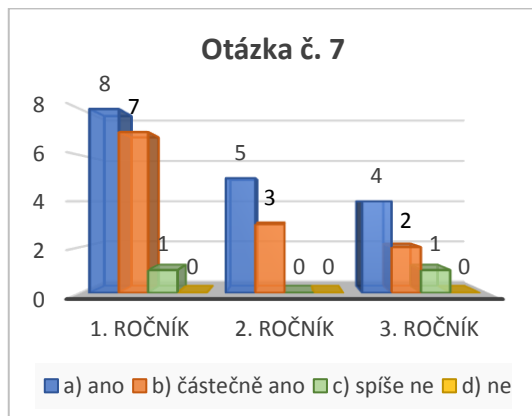
Graf č. 9: Přehled odpovědí - Otázka č. 6

K otázce materiálního zabezpečení výuky odborného výcviku žáci uvedli většinou kladné odpovědi. Za dostatečné je označilo 10 žáků z prvního, 3 žáci z druhého a 5 žáků ze třetího ročníku. Po 5 žácích z prvního a druhého a 1 ze třetího uvedlo částečně ano. Jen dva žáci považují materiální zabezpečení za spíše nedostatečné.

Otázka č. 7: Je, podle Vašeho názoru, technické vybavení odborného výcviku dostatečné? (dostatečné co do počtu šicích strojů, žehlící techniky, pomocných zařízení...)

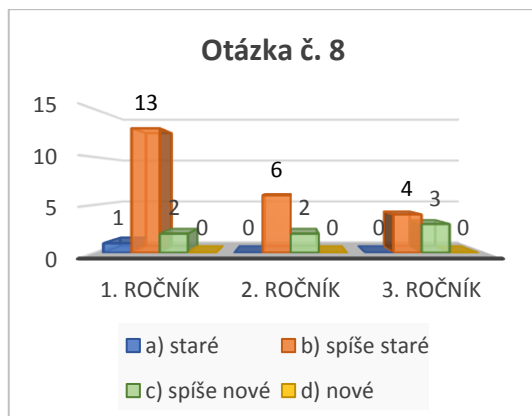
Graf č. 10: Přehled odpovědí - Otázka č. 7

Na otázku dostatečného technického zabezpečení odborného výcviku odpověděli žáci také převážně kladně. Za dostatečné je označilo 17 žáků, za částečně dostatečné 12 a spíše nedostatečné jen 2 žáci.

Otázka č. 8: Vybavení Vaší učebny odborného výcviku je:

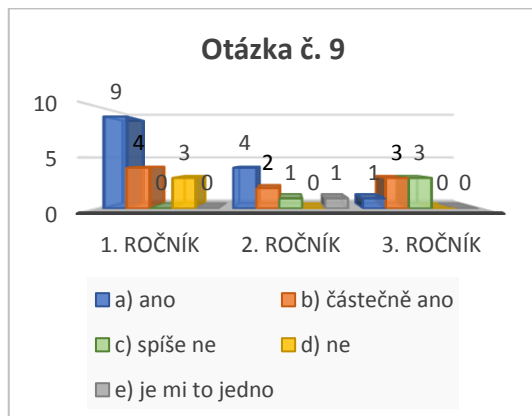
Graf č. 11: Přehled odpovědí - Otázka č. 8

V otázce číslo 8 měli žáci posoudit a zhodnotit stáří vybavení učebny odborného výcviku. Vybavení za nové nepovažuje žádný z žáků, za spíše nové ho považuje 7 žáků. 23 žáků považuje vybavení dílen za spíše staré a jako staré ho označil 1 žák z prvního ročníku.

Otázka č. 9: Uvítali byste obnovu, modernizaci technického vybavení Vaší učebny odborného výcviku?

Graf č. 12: Přehled odpovědí - Otázka č. 9

Modernizaci technického vybavení odborného výcviku by uvítalo 14 žáků a 9 žáků částečně ano. Spíše ne označili 4 žáci a 3 žáci by nic měnit nechtěli. V nabídce odpovědí byla i možnost zakroužkovat odpověď e) je mi to jedno, této možnosti využil jeden žák z druhého ročníku.

Otázka č. 10: Jaké nové technické vybavení (oděvní stroje) byste uvítali ve Vaší učebně odborného výcviku? Uveďte:

Z odpovědí žáků je patrné, že nad touto otázkou přemýšleli a některé nápady by mohly být realizovatelné- např. nové žehličky a osvětlení. Jejich pořízení by nemuselo být tak nákladné. Žáci v dílně postrádají:

- obnitkovací stroj s úzkým stehem (2 žáci),
- průmyslový coverlock (2 žáci),
- lepší dírkovačka (5 žáků),
- vyšívací stroj (1 žák),
- nové žehličky (4žáci),
- nové osvětlení k šicím strojům (1žák),
- šlapací stroj zn. Lada nebo Singer (2 žáci).

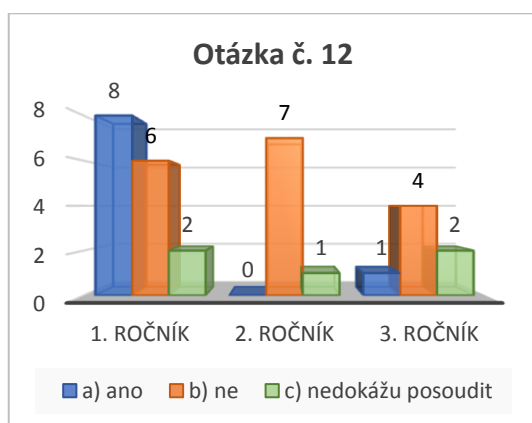
Otázka č. 11: Jaké nové pracovní pomůcky byste uvítali ve Vaší učebně odborného výcviku? Uveďte:

Pracovní pomůcky, které žáci k této otázce napsali, zastupují většinou pomůcky, kterými je dílna vybavena, nicméně jsou méně funkční, nebo v nedostačujícím počtu.

- krejčovské panny, nastavitelné na větší velikosti (5 žáků),
- malé modelové panenky (3 žáci),
- větší stůl na střihání (5 žáků),
- nový pomocný polštář na žehlení (2 žáci),
- nové stojany na šaty (1 žák),
- lépe nastavitelné židle (1 žák),
- rovná pravítka, křídly (1 žák),
- rádio pro dobrou atmosféru (1 žák).

Otázka č. 12: Je, podle Vašeho názoru, učebna odborného výcviku dostatečně prostorná?

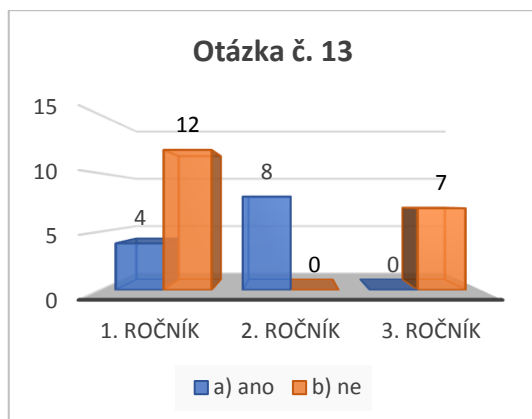
Graf č. 13: Přehled odpovědí - Otázka č. 12

K velikosti krejčovské dílny se mohli žáci vyjádřit v otázce číslo 12. Za dostatečně prostornou ji považuje 9 žáků, oproti tomu za málo prostornou jí označilo 17 žáků, což je přes polovinu dotazovaných. 5 žáků zvolilo odpověď c) nedokážu posoudit.

Otázka č. 13: Navštěvujete v rámci odborného výcviku jiná smluvní pracoviště?

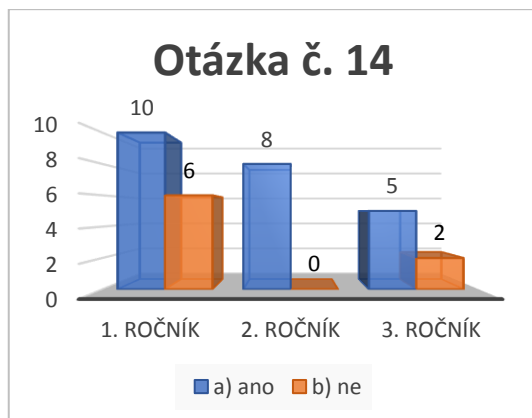
Graf č. 14: Přehled odpovědí - Otázka č. 13

V otázce číslo 13 byly nabídnuty jen dvě varianty odpovědí - ano a ne. Výsledkem je, že 12 žáků z 31 dotazovaných navštěvuje v rámci odborného výcviku smluvní pracoviště a 19 žáků je vyučován jen na odborném pracovišti na SŠ-COPTH.

Otázka č. 14: Jsou pro Vás pořádány exkurze do oděvních firem, kde můžete vidět moderní, oděvní techniku a technologii?

Graf č. 15: Přehled odpovědí - Otázka č. 14

Na poslední otázku číslo 14 odpovědělo 23 dotazovaných žáků (74 %) kladně tzn., že navštěvují v rámci výuky exkurze do oděvních firem. Zbýlých 8 odpovědělo záporně.

5. ZHODNOCENÍ VÝSLEDKŮ

SŠ-COPTH na Novovysočanské ulici je jedinou školou, která v Praze nabízí střední odborné vzdělání s výučním listem v oboru Krejčí. A přesto se potýká s nezájmem a nedostatkem žáků. Tuto skutečnost dále podporuje nízké platové ohodnocení a nestálý zájem o tento obor na trhu práce. Snahou školy by měl být větší zájem o zatraktivnění oboru a tím nemyslím jen jeho propagaci, ale i zkvalitnění výuky, zmodernizování vybavení a zvětšení dosavadního nedostačujícího prostoru krejčovských dílen.

Poslední částí této práce byla analýza materiálního a technického vybavení výuky odborného výcviku, která byla provedena metodou pozorování, rozhovorů a dotazníkového šetření. Vedení SŠ-COPTH mi vyšlo vstříc a mohla jsem kdykoliv navštívit výuku ve škole. Učitelky odborného výcviku i žáci odpovídali na otázky a rozhovory byly vždy v příjemné atmosféře. Také dotazníkové šetření, kdy žáci vyplnili dotazníky o materiálním a technickém vybavení dílen, dopadlo dobře. Žáci měli o předložené téma zájem a vyjádřit svůj názor jim nedělalo problém.

Materiální vybavení poskytuje škola v dostatečném množství a kvalitě. Jeho pravidelné doplňování mají na starosti učitelky odborného výcviku a je financováno školou. Při stříhání jednotlivých dílů je kladen důraz na správné položení stříhových šablon na materiál, aby nedocházelo k tzv. prostřihům a k plýtvání. Veškeré (ještě použitelné) zbytky se ukládají a zpracovávají např. při výrobě vzorníků. Žáci jsou tímto vedeni k ekonomickému myšlení a k ochraně životního prostředí.

Technické vybavení je jedním z důležitých článků pro kvalitní odbornou výuku. Z šetření vyplývá, že šicí stroje a zařízení na dílnách nejsou nejnovější, jedná se o spíše staré vybavení. V době mého studia, a to je přes třicet let, byly šicí dílny pro výuku učňů vybaveny šicími stroji vyřazenými z průmyslové výroby. Jak jsem se přesvědčila, dnes je praxe stejná. Tyto staré stroje jsou sice stále funkční, spolehlivé a pro výuku praktických dovedností postačující, nicméně se domnívám, že by žáci měli mít možnost vyzkoušet nové moderní stroje, které mají vyšší kvalitu, jsou méně hlučné a jsou vybaveny moderními prvky, jako např. automatický odstřih nití apod.

5.1 NÁVRH NA ZLEPŠENÍ

Výsledkem mého šetření jsou dva návrhy na zlepšení. V prvním návrhu doporučuji výměnu šicích strojů za nové, od českého výrobce. Stávající stroje jsou sice plně funkční a pro výuku dostatečné, nicméně si myslím, že nové moderní šicí stroje by mohly zvýšit atraktivitu oboru. V druhém návrhu předkládám řešení zvětšení výukových prostor. Při využití sousední učebny a odstraněním příček by nově vzniklý prostor byl dostatečně plně využíván.

Návrh č 1.

Výměna technického vybavení dílen odborného výcviku

Technické vybavení jsem již popisovala dříve v textu. Většina šicích strojů, které žáci používají, jsou zastaralé, vyřazené z průmyslové výroby. Při prohlídce jsem nezjistila na strojích rok výroby a učitelka OV mě informovala, že těmito stroji byla dílna vybavena již při jejím nástupu do školy, a to je tedy přes 25 let. Vzhledem ke skutečnosti, že školy vždy získávaly stroje vyřazené, dovoluji si odhadnout stáří těchto strojů na 40-50 let.

Po průzkumu trhu navrhuji stávající šicí stroje vyměnit za stroje z české výroby. Firma GRUDAN nabízí širokou škálu druhů šicích strojů od jednojehlových až po speciální stroje. Z nabídky strojů jsem vybrala od každého základní typ, všechny vybrané stroje jsou pro potřebu výuky v krejčovských dílnách plně dostatečné.

Základní informace o stroji:

Šicí stroj jednojehlový – GARUDAN GF-1105-147 LM

Základní šicí stroj pro sešívání materiálů.

- spodní ponorné podávání,
- nastavitelná délka stehu v rozmezí 0-5 mm,
- automatický odstřih nití,
- zabudované LED osvětlení,

- zpětný chod,
- zdvih patky ručně, kolenní pákou nebo pedálem,
- vestavěný servomotor (snižuje spotřebu energie až o 70 %), nízká hlučnost.

Overlock čtyřnitý – GARUDAN GOV-1004-24

Overlock pětinitý – GARUDAN GOV-1005-34

Stroje pro začišťování okrajů materiálů.

- sešije, ořízne a obnitkuje materiál v jednom kroku,
- šířka obnitkovacího stehu- 4 mm,
- délka stehu- 0,8 až 3,8 mm,
- šije pružným řetízkovým stehem,
- servomotor (snižuje spotřebu energie až o 70 %), nízká hlučnost,
- nízké vibrace a hlučnost,
- LED osvětlení.

Coverlock – GARUDAN GIV 2500-356

Stroj pro šití spodních okrajů a lemů.

- možnost šít 1, 2 nebo 3 jehlami,
- rozteč mezi jehlami,
- horní i spodní krytí,
- spodní ponorné podávání,
- délka stehu 1,3 až 4,3 mm,
- servomotor (snižuje spotřebu energie až o 70 %), nízká hlučnost.

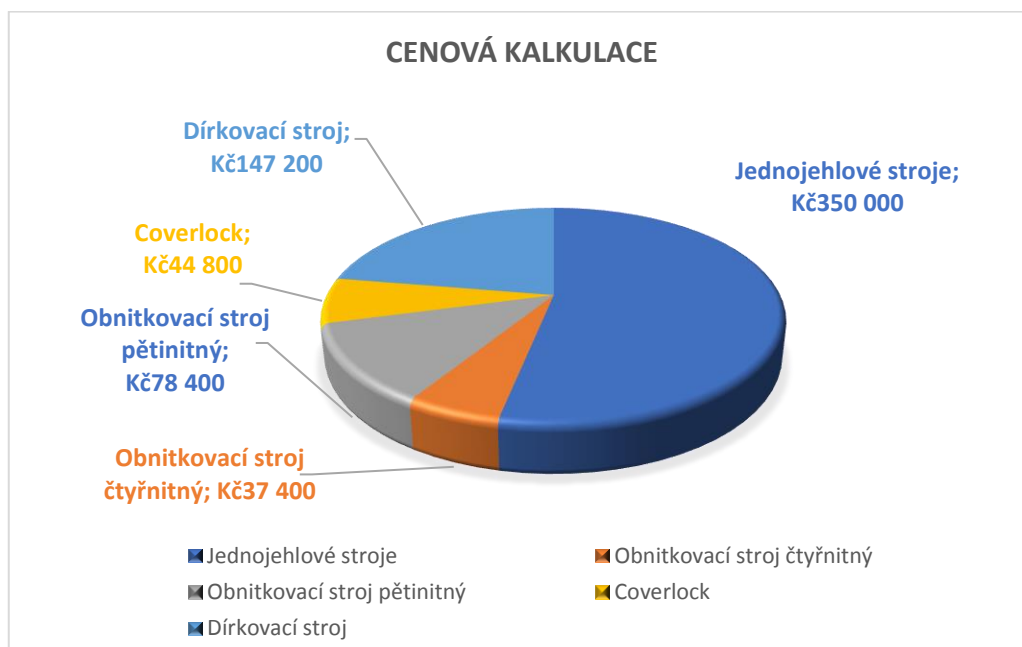
Dírkovací stroj - GARUDAN GBH- 1010 G

Stroj na vyšívání knoflíkových dírek.

- dírka se vyšije a prosekne,
- velikost dírky 5 mm šířka a 34 mm délka,
- programovatelné zapoštění,
- servomotor (snižuje spotřebu energie až o 70 %), nízká hlučnost,
- odstřih nití, automatický zdvih rámečku (GARUDAN, *Šicí stroje*. [online]. [citace 2019-03-02]).

Cenová relace kompletní výměny všech strojů, by orientačně znamenala náklad na jednu šicí dílnu ve výši cca 328 900 Kč – pro obě dílny tedy cca 657 800 Kč. Jak je zřejmé z uvedené částky, realizace výměny by byla pro školu finančně náročná. Škola by však mohla využít možnosti čerpání finančních prostředků z dotačních programů Evropské unie nebo grantů.

Graf č. 16: Cenová kalkulace

Zdroj: vlastní zpracování

Rozpis cen a počtu navrhovaných strojů (ceny jsou orientační) pro jednu dílnu.

Tabulka č. 3: Rozpis cen a počtů navrhovaných strojů

Název šicího stroje	Cena orientační	Navrhovaný počet kusů	Cena celkem
Šicí stroj jednojehlový GARUDAN GF-1105-147 LM	17 500 Kč	10	175 000 Kč
Overlock čtyřnitný GARUDAN GOV-1004-24	18 700 Kč	1	18 700 Kč
Overlock pětinitný GARUDAN GOV-1005-34	19 600 Kč	2	39 200 Kč
Coverlock GARUDAN GIF-2500-356	22 400 Kč	1	22 400 Kč
Dirkovací stroj GARUDAN GBH- 1010 G	73 600 Kč	1	73 600 Kč
Celková cena	328 900 Kč		

Zdroj: GARUDAN, *Šicí stroje*, zpracování tabulky vlastní

Návrh č. 2

Řešení prostor šicích dílen

Stávající prostor obou šicích dílen je nevyhovující. S nedostatečným prostorem se žáci i učitelé potýkají každý den. Řešení situace bych viděla v přemístění učebny odborných předmětů, která sousedí s dílnami, do prostor v druhém nebo třetím patře, kde jsou učebny všeobecných předmětů. Mezi dílnami a učebnou zrušit příčky a vytvořit jeden velký prostor, zvětšený o původní učebnu. Přínos, podle mého názoru, by spočíval nejen v získání místa, ale i v možnosti lepší komunikace mezi jednotlivými skupinami studentů a učitelkami. Např. při práci na modelech na soutěže by mohly skupiny lépe spolupracovat. Zvětšením prostoru by mohlo dojít k zajištění většího stolu na střihání, ke zvýšení počtu stojanů na oděvy a počtu krejčovských panen. Mezi šicí

stroje bych doporučila umístit úzké odkládací stoly s policí, kam by si žáci mohli odkládat své věci.

Schéma 1: Aktuální stav a návrh změny

6 ZÁVĚR

Cílem bakalářské práce bylo analyzovat materiální a technické vybavení pro výuku předmětu odborný výcvik na střední škole. Pro výzkum tohoto tématu byl vybrán obor vzdělání Krejčí, vyučován na Střední škole – centrum odborné přípravy technickohospodářské v Praze 9. Pro získání dostatečného studijního materiálu pro analýzu byly použity metody pozorování, rozhovorů a dotazníkového šetření.

Teoretická část práce byla zahájena popisem vývoje odborného školství od Tereziánské reformy školství až po současnost. Odborné vzdělávání v průběhu svého vývoje vždy reagovalo na změny politického, hospodářského a ekonomického stavu v zemi. Odborné vzdělávání je ovlivněno i v současné době a dopad nezájmu o střední odborné vzdělávání pocítují všechny střední školy v republice. Zákonem je stanovena strategie rozvoje výchovně-vzdělávací soustavy na národní i regionální úrovni. To zajišťují také Rámcové vzdělávací programy vydávané MŠMT, které jsou základním kamenem pro tvorbu Školních vzdělávacích programů pro každou školu v republice. Pro střední odborné vzdělávání je zásadním prvkem odborný výcvik. Při výchovně-vzdělávacím působení žák získává dovednosti, vědomosti, návyky a znalosti pracovních postupů, které jsou základem pro získání kvalitního zaměstnání. Pro teoretickou část byly studijní materiály čerpány z odborné literatury a internetových zdrojů.

V praktické části je analyzovaná samotná škola, obor vzdělání Krejčí a materiální a technické vybavení výuky odborného výcviku. Pro získávání pracovních dovedností jsou krejčovské dílny materiálně a technicky vybaveny v dobré kvalitě. Výsledkem analýzy byly dva návrhy na zlepšení. Hlavním důvodem návrhů bylo zatraktivnění oboru Krejčí.

Na úplný závěr mohu konstatovat, že jsem si při zpracování této práce uvědomila složitost fungování odborného školství, náročnost povolání učitele a prohloubila jsem si dosavadní poznatky. Vzdělávací systém v České republice je složitý mechanismus, který funguje a je stále propracováván. Díky tomu zastáváme přední příčky v hodnocení vzdělanosti obyvatelstva.

7 SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

7.1 PUBLIKACE

ČADÍLEK, M. Didaktika odborného výcviku technických oborů. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 1993. 131 s. ISBN 80-210-0159-X.

KAŠPAROVÁ, J., a kol. Metodika tvorby školních vzdělávacích programů SOŠ a SOU. Praha: Národní ústav pro vzdělávání, 2012. 120 s. ISBN 978-80-87652-05-3.

KŘÍŽ, E. Základní principy didaktiky praktického vyučování pro zemědělství, lesnictví a příbuzné obory. Praha: Česká zemědělská univerzita, Institut vzdělávání a poradenství, 2018. 73 s. ISBN 978-80-213-2846-4.

OBST, O. Obecná didaktika. Olomouc, 2017. 176 s. ISBN 978-80-244-5141-1.

OURODA, S. Oborová didaktika. Vyd.1. Brno: Mendelova zemědělská a lesnická univerzita, 2000. Dot. 2004. 117 s. ISBN 80-7157-477-5.

PRŮCHA, J. Pedagogická encyklopedie. Praha: Portál, 2009. 935 s. ISBN 978-80-7367-546-2.

SKALKOVÁ, J. Obecná didaktika. 2. vyd. Praha: Grada Publishing, 2007. 328 s. ISBN 978-80-247-1821-7.

STODŮLKOVÁ, E., ZAPLETALOVÁ, E. Pedagogika pro střední školy. Beroun: nakladatelství Machart, 2015. 230 s. ISBN 978-80-87938-32-4.

VALIŠOVÁ, A., KASÍKOVÁ, H. Pedagogika pro učitele. 2. vyd. Praha: Grada Publishing, 2011. 456 s. ISBN 978-80-247-3357-9.

7.2 ELEKTRONICKÉ ZDROJE

ARCHÍV HLAVNÍHO MĚSTA PRAHY, *Vývoj pražské samosprávy*. [online]. [citace 2019-03-01]. Dostupné z

<http://www.ahmp.cz/index.html?mid=46&wstyle=0&page=page/docs/vyvoj-prazske-samospravy-I-D.html>

EURYDICE. *Česká republika Overview*. [online]. [citace 2019-02-02]. Dostupné z https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/czech-republic_cs

GARUDAN, *Šicí stroje*. [online]. [citace 2019-03-02]. Dostupné z

<https://eshop.garudan.cz/sici-stroj-garudan-gbh-1010-g-komplet/>

INFOABSOLVENT. *Krejčí*. [online]. [citace 2019-03-01]. Dostupné z

<http://www.infoabsolvent.cz/Obory/KartaOboru/3158H01/Krejci?svpFiltr=263549-263558&PosTab=Reg&Vzd=20&zkracene=False#filtrForm>

MŠMT, *Systém vzdělávání v ČR*. [online]. [citace 2019-03-02]. Dostupné z

<http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/system-vzdelavani-v-cr>

NÁRODNÍ ÚSTAV PRO VZDĚLÁVÁNÍ. *RVP pro obor vzdělávání Krejčí*. [online]. [citace 2019-02-04]. Dostupné z

<http://zpd.nuov.cz/RVP/H/RVP%203158H01%20Krejci.pdf>

POZNEJTE ŘEMESLA. *Historie řemesla - Krejčí*. [online]. [citace 2019-02-28].

Dostupné z <http://www.poznejte-remesla.cz/remeslo/krejci/historie>

SŠ-COPTH, *Střední škola-centrum odborné přípravy technickohospodářské*.

[online]. [citace 2019-02-27]. Dostupné z <http://www.copth.cz/>

SŠ-CPTH. *Přehled oborů*. [online]. [citace 2019-02-25]. Dostupné

z <http://www.copth.eu/obory>

8 PŘÍLOHY

8.1 PŘÍLOHA Č. 1 – SEZNAM TABULEK

<i>Tabulka č. 1: Rozdělení šicích strojů na jednotlivých dílnách</i>	36
<i>Tabulka č. 2: Žehlící jednotky</i>	38
<i>Tabulka č. 3: Rozpis cen a počtů navrhovaných strojů</i>	52

8.2 PŘÍLOHA Č. 2 – SEZNAM GRAFŮ

<i>Graf č. 1: Počet žáků v jednotlivých ročnících</i>	29
<i>Graf č. 2: Dílna č. 1</i>	36
<i>Graf č. 3: Dílna č. 2</i>	37
<i>Graf č. 4: Přehled odpovědí - Otázka č. 1</i>	41
<i>Graf č. 5: Přehled odpovědí - Otázka č. 2</i>	41
<i>Graf č. 6: Přehled odpovědí - Otázka č. 3</i>	42
<i>Graf č. 7: Přehled odpovědí - Otázka č. 4</i>	42
<i>Graf č. 8: Přehled odpovědí - Otázka č. 5</i>	43
<i>Graf č. 9: Přehled odpovědí - Otázka č. 6</i>	43
<i>Graf č. 10: Přehled odpovědí - Otázka č. 7</i>	44
<i>Graf č. 11: Přehled odpovědí - Otázka č. 8</i>	44
<i>Graf č. 12: Přehled odpovědí - Otázka č. 9</i>	45
<i>Graf č. 13: Přehled odpovědí - Otázka č. 12</i>	46
<i>Graf č. 14: Přehled odpovědí - Otázka č. 13</i>	47
<i>Graf č. 15: Přehled odpovědí - Otázka č. 14</i>	47
<i>Graf č. 16: Cenová kalkulace</i>	51

8.3 PŘÍLOHA Č. 3 – SEZNAM OBRÁZKŮ

<i>Obr. č. 1: Krejčovská dílna č. 1</i>	59
<i>Obr. č. 2: Krejčovská dílna č. 2</i>	59
<i>Obr. č. 3: Stříhací stůl</i>	59
<i>Obr. č. 4: Jednoehlový šicí stroj</i>	60
<i>Obr. č. 5: 5ti-nitný obnitkovací stroj</i>	61
<i>Obr. č. 6: 3-nitný obnitkovací stroj</i>	61

<i>Obr. č. 7: Coverlock.....</i>	<i>61</i>
<i>Obr. č. 8: Dírkovací stroj - prádlové dírky</i>	<i>62</i>
<i>Obr. č. 9: Dírkovací stroj - kabátové dírky.....</i>	<i>62</i>
<i>Obr. č. 10: Žehlící stůl s odsáváním par</i>	<i>62</i>
<i>Obr. č. 11: Žehlící prkno s odsáváním par</i>	<i>63</i>
<i>Obr. č. 12: Rukávník.....</i>	<i>63</i>
<i>Obr. č. 13: Velký žehlící polštář.....</i>	<i>63</i>
<i>Obr. č. 14: Malý žehlící polštář a kartáč</i>	<i>64</i>
<i>Obr. č. 15: Klopník</i>	<i>64</i>
<i>Obr. č. 16: Zkoušecí kabinka</i>	<i>64</i>
<i>Obr. č. 17: Modelové panenky.....</i>	<i>65</i>
<i>Obr. č. 18: Krejčovské panny.....</i>	<i>65</i>
<i>Obr. č. 19: Pracovní pomůcky.....</i>	<i>65</i>

8.3.1 Obrázky

Obr. č. 1: Krejčovská dílna č. 1

Obr. č. 2: Krejčovská dílna č. 2

Obr. č. 3: Stříhací stůl

Obr. č. 4: Jednojhlový šicí stroj

Obr. č. 5: 5ti-nitný obnitkovací stroj

Obr. č. 6: 3-nitný obnitkovací stroj

Obr. č. 7: Coverlock

Obr. č. 8: Dirkovací stroj - prádlové dirky

Obr. č. 9: Dirkovací stroj - kabátové dirky

Obr. č. 10: Žehlící stůl s odsáváním par

Obr. č. 11: Žehlicí prkno s odsáváním par

Obr. č. 12: Rukávník

Obr. č. 13: Velký žehlicí polštář

Obr. č. 14: Malý žehlicí polštář a kartáč

Obr. č. 15: Klopník

Obr. č. 16: Zkoušecí kabinka

Obr. č. 17: Modelové panenky

Obr. č. 18: Krejčovské panny

Obr. č. 19: Pracovní pomůcky

8.4 PŘÍLOHA Č. 4 - DOTAZNÍK

DOTAZNÍK

Milá zákyně, milý žáku.

Jmenuji se Kateřina Petrilaková a jsem studentkou České zemědělské univerzity, na Institutu vzdělávání a poradenství studuji obor Učitelství praktického vyučování. Tento dotazník poslouží k zhodnocení materiální a technické vybavenosti vaší učebny pro výuku odborného výcviku, v oboru krejčí. Dotazník je zcela anonymní a bude zpracován v mé bakalářské práci.

Věnujte prosím několik minut svého času vyplnění následujícího dotazníku.

Správné odpovědi prosím zakroužkujte, u odpovědí otevřených budu ráda za Vaše návrhy, nápady, Vaše zhodnocení, popřípadě Váš pohled na danou věc.

Předem moc děkuji.

Vaše pohlaví

- a) žena
- b) muž

V jakém ročníku studujete?

- a) první
- b) druhý
- c) třetí

1. Při volbě oboru, byl obor krejčí pro Vás jednoznačná volba?

- a) ano
- b) částečně ano
- c) spíše ne

d) ne

2. Je, podle Vašeho názoru, výuka odborných předmětů, jako jsou oděvní technologie, oděvní konstrukce střihů, oděvní materiály atd. kvalitní?

a) ano

b) částečně ano

c) spíše ne

d) ne

3. Jsou ve výuce odborných předmětů používány didaktické pomůcky, jako např. interaktivní tabule, dataprojektor, maketa šicího stroje, vzorníky rozešitých oděvů, vzorníky surovin pro zpracování tkanin atd.?

a) ano

b) částečně ano

c) spíše ne

d) ne

4. Je, podle Vašeho názoru, výuka odborného výcviku kvalitní?

a) ano

b) částečně ano

c) spíše ne

d) ne

5. Z hlediska budoucího povolání je pro Vás důležitější a přínosnější výuka:

a) odborných předmětů

b) odborného výcviku

c) obojí má stejnou váhu

6. Je, podle Vašeho názoru materiální zabezpečení výuky odborného výcviku dostatečné? (dostatek textilního materiálu, technické a textilní drobné přípravy – knoflíky, druky, zdrhovadla, nitě, stehovky, oděvní pruženky...)

- a) ano
- b) částečně ano
- c) spíše ne
- d) ne

7. Je, podle Vašeho názoru technické vybavení výuky odborného výcviku dostatečné? (dostatečné co do počtu šicích strojů, žehlicí techniky, pomocných zařízení...)

- a) ano
- b) částečně ano
- c) spíše ne
- d) ne

8. Vybavení vaší učebny odborného výcviku je:

- a) staré
- b) spíše staré
- c) spíše nové
- d) nové

9. Uvítali byste obnovu, modernizaci technického vybavení vaší učebny odborného výcviku?

- a) ano
- b) částečně ano
- c) spíše ne
- d) ne
- e) je mi to jedno

10. Jaké nové technické vybavení (oděvní stroje) byste uvítali ve vaší učebně odborného výcviku? Uveďte:

11. Jaké nové pracovní pomůcky byste uvítali ve vaší učebně odborného výcviku? Uveďte:

12. Je, podle Vašeho názoru učebna odborného výcviku dostatečně prostorná?

- a) ano
- b) ne
- c) nedokážu posoudit

13. Navštěvujete v rámci odborného výcviku jiná smluvní pracoviště?

- a) ano
- b) ne

14. Jsou pro vás pořádány exkurze do oděvních firem, kde můžete vidět moderní oděvní techniku a technologii?

- a) ano
- b) ne

Děkuji za vyplnění mého dotazníku.

8.5 PŘÍLOHA Č.5 - ŽÁDANKA

Střední škola – Centrum odborné přípravy technickohospodářské
190 00 Praha 9, Poděbradská 1/179
<http://www.coph.cz>

Datum _____

ŽÁDANKA

MATERIÁL
(provoz / výuka)

ZBOŽÍ

JINÉ _____

Dodavatel _____

Maximální předpokládaná cena _____

Žadatel

Jméno a příjmení _____ Obor _____

Podpis _____

Vyjádření ZŘPV